

ΑΓΑΝΙΠΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΞ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Υπό τεσσάρων νέων.

ΕΤΟΣ Β΄.

ΜΑΡΤΙΟΣ 1868

ΦΥΛ. 15.

«Παιδεία γὰρ τῶν ἐν ἡμῖν μόνον ἐστὶν ἀθάνατος καὶ θεῖον.»

(Πλούταρχος.)

ΣΥΝΟΨΙΣ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ἡ Γυνή.—ΣΚΗΝΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ. Χριστόφορος Κολόμβος (Συνέχεια καὶ τέλος). — Γουστάβος Βάζας. — Βιογραφία Φιλητᾶ (Συνέχεια). — ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ. Δ' Ἀλμάντης κτλ. (Συνέχεια). — ΠΟΙΗΣΙΣ. Διήγησις δ-νεΐρου. — ΠΟΙΚΙΛΑ. — Αἶνιγμα. — Ἀγγελίαι διάφοροι εἰς τὸ ἐξώφυλλον.

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

ΣΕΡΓΙΟΥ Χ. ΡΑΦΤΑΝΗ

1868

ΑΡΑΝΤΙΠΠΗ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ

ΕΤΟΣ Β΄.

ΜΑΡΤΙΟΣ 1868

ΦΥΛ. 15.

Η ΓΥΝΗ.

Ὁ προνοητικὸς Θεός, — τοῦ ὁποιοῦ ἢ ἀπειρος καὶ ἀρεξάντητοι ἀγαθότης ἐπαγρυπνεῖ ἐφ' ἀπάσης τῆς Κτίσεως, ἀπὸ τοῦ μεγαλητέρου ἀστέρος μέχρι τοῦ ἐλαχίστου κόκκου, ὅστις ἐν τῷ κάλυκτι τῶν ἀνθέων ἐπέκλεισε τὴν βαλοαμικὴν τροφήν τῶν φιλοπόρων μελισσῶν, — δωροῦμενος πρὸς τὸν ἄνθρωπον τὸ προσφιλέστερον δῶρον, ἔπλασε τὴν γυναῖκα, ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς ὁποίας ἐνεφώλευσεν ὁ ἐξοχώτερος καὶ μᾶλλον ἀγνὸς ἔρωσ.

Μὲ τὴν ὠραιότητα ἐχρωμάτισε τὸ ἀγγελικὸν μέτωπόν της· ἐπὶ τοῦ χείλους αὐτῆς ἐπέπνευσε τὸ θεῖον μεδίωμα· ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς προσήλωσε τὸ βαθύ, μαγευτικὸν βλέμμα· ὅλην ἐπλημύρην ἐκ χαρῶν καὶ ἀβροτήτων· ἐν τῇ φωνῇ της ἐπεδάψιλευσατο, ὡς ἐν λύρα ἱερᾷ, ἀτέκφραστον ᾠδὴν, ὡς οὐρανία μελωδικὴ ἠχὴ ἐν τῇ παγερᾷ καὶ μελαγχολικῇ ἡμῶν νυκτι ἀντηχοῦσαν· καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ της ἐπέθεσε λαμπρὸν θησαυρὸν, ὅθεν ὁ ἔρωσ ἐκχέεται ὡς καθαρὸς καὶ διαυγὴς χειμαρρὸς.

Ὅτε δὲ διὰ τῆς προνοητικῆς αὐτοῦ χειρὸς ἔπλασε τὸ τοσοῦτον εὐγενὲς καὶ ὠραῖον τοῦτο πλάσμα,

— Ὑπαγε, τῇ εἶπεν, ἔσο σύντροφος καὶ σύμβουλος τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆτιν αὐτοῦ ἀποδημίας· λάμπρυνον διὰ τῆς εὐτυχίας τὴν ζωὴν του, γλυκύτερας ἀποκατάστησον τὰς ἡδογάς του, ἤσσορ πικράς καὶ δυσάρεστους τὰς λύπας του· ὥστε, διὰ τὰ σὲ εὐλογῆ, τὰ σὲ εὐρίσκη πάντοτε ἐρωμένην, σύζυγον, μητέρα, θυγατέρα.

Ἡ δὲ τοῦ Ὑψίστου ἀπεσταλμένη· ὑπεικουσα εἰς τὴν ληθθεῖσαν ἐντολήν, ἀγωνίζεται ἀεννάως ὀλιω χύση τὴν θυμηδίαν εἰς τὰς καρδίας τὰς ὁποίας τὴν ἐναντία διὰ πικριῶν ποτίζει. Αὐτὴ, πρὸς καταστολήν τῶν δυσπραγιῶν ἡμῶν, φυλάττει παρήγορον βάλσαμον, ζωτικὸν δίκταμον· διὰ τῶν ἀκτίων τῆς εὐμενοῦς ψυχῆς της διαυγάζει πᾶσαν εὐφροσύνην μας· καὶ ὁ κόλπος της, ὁ παρέχων τῷ ρηπίῳ ποιήριον ἄνεν τρυγός, διὰ τὸν ἄνδρα εἶναι προσκέφαλον ἀναπαύσεως, ἐφ' οὗ τὰς ὀδύνας του λημονεῖ.

Γαλήνιος ἀνατέλλει πρώτα, καὶ ἡ γυνὴ ὀδηγηθεῖσα εἰς τὸν τοῦ ἡμεραιοῦ βωμόν, μειδιῶσα καὶ λευκὴ τὴν τὲ καρδίαν καὶ τὴν στολήν, κηρύττει ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὸν ἄνδρα ὡς νικητὴν αὐτῆς, καὶ εἰς τὰς χεῖράς του ἐναποτίθηται τὴν.

πιστιν, τὴν ζωὴν, τοὺς διαλογισμοὺς
της! Ἀγία καὶ εὐλογημένη εἶναι ἐκε-
τη ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ ἀνὴρ βλέπει ἐν
ἀκαρεὶ μεταβαλλομένην εἰς Ἐδέμ εἰ-
ρήνης καὶ ἔρωτος τὴν ξηρὰν ἐρημίαν
καὶ τὸν τραγὸν λειμῶνα ὅπου με-
μονωμένος ἔζη· ἡ δὲ καρδία του, κενὴ
πρότερον, περιλυπὸς, ἀτελής, ἀγάλλε-
ται ἀνευρίσκουσα τὸ προσφιλέστερον
ἐλλείπον μέρος αὐτῆς· ἀμφότερα δὲ
ταῦτα τὰ ὄντα, ὑπὸ τὴν αὐτὴν αἰ-
γίδα ἐξασφαλισθέντα, μέχρι μέθης
ἀπολαμβάνουσι ἔρωτος, φιλίας καὶ
πίστεως. (Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ).

Τὴν ἀνωτέρω μετάφρασιν ἡ «Ἀ-
γανίππη» ἀφιερῶ εἰς τὰς φιλομού-
σους αὐτῆς ἀναγνωστρίας καὶ εἰς
τοὺς νεονύμφους ἢ μελλονύμφους
συνδρομητάς της.

ΣΚΗΝΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ.)

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΟΛΟΜΒΟΣ

(Ὅρα φυλλάδιον 14^{ον})

Ἐν Βαλαδολλιδῆ.

(20 Μαΐου 1505.)

Ὁ Κολόμβος ἐτελεύτα· τὸ σῶμα ἐ-
ξασθενῆσαν μᾶλλον ἐκ τῶν μακρῶν
θλίψεων, ἢ ἐκ τῆς ἡλικίας καὶ τῶν
μόχθων, κατετήκετο βραδέως. Ἡ Ἰσα-
βέλλα εἶχεν ἀποθάνει.—Ἰσαβέλλα ἡ
προστάτις του, ἡ μόνη ἐναπολειφθεῖσα
αὐτῷ ἄγχυρα μεταξὺ τῶν σύρτεων
τῆς τύχης.—Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων προ-
στατῶν του, οἱ μὲν ἀπῆλθον, οἱ δὲ
δὲν εἰσηκούοντο, διότι ὁ Φερδινάνδος
ἐπίστευε μᾶλλον εἰς τοὺς ἐπιστηθίους
του οἵτινες ἦσαν ζηλότυποι καὶ δυ-
σπρεσθημένοι κατὰ τοῦ Κολόμβου, ἢ
εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ λόγου καὶ
τῆς δικαιοσύνης. Καὶ ἐν τούτοις ὁ ἄ-
θλιος γέρον κατεξαντληθείς ὑπὸ τῶν
διανοητικῶν καμάτων, ἀνελάμβανεν ἰ-

σχὺν ἵνα ἀπαχθῆ ἐνώπιον τῆς Αὐλῆς,
ἐπικιτῶν μὲ ψυχοβραχοῦσαν φωνὴν δι-
καιοσύνην καὶ ἄρτον.

Ὅπως, ἐνῶ οἱ θησαυροὶ τοῦ Νέου
Κόσμου ἐπλήρωσαν τὰ κιβώτια τῶν
ἐχθρῶν τοῦ Ναυάρχου, αὐτὸς, ὅστις
κατὰ τὰς ἐνόρκους ὑποσχέσεις ἔμελλε
να λάβῃ τὴν μερίδα του, ἠναγκά-
ζετο νὰ γράφῃ εἰς τὸν υἱόν του, συ-
νιστῶν αὐτῷ τὴν οἰκονομίαν καθ' ὅτι
γινώσκει καλῶς ὅτι ὁ πατὴρ του ἐν
ἀπάσῃ τῇ Ἰσπανίᾳ δὲν ἔχει ποῦ
τὴν κεφαλὴν κλῖναι, καὶ ὁσάκις ἔ-
χει ἀνάγκη νὰ φάγῃ, ἢ νὰ κοιμη-
θῆ, ὑποχρεοῦται νὰ καταλήθῃ εἰς ἐ-
νοδοχείον, ὅπου συγγάκις δὲν ἔχει νὰ
πληρώσῃ διὰ τὴν διανυκτέρευσίν του,
καὶ ἀλλαχοῦ γράφει· ζῶ ἐκ δαρείων.

Καὶ ὅμως ἐν μέσῳ τοσούτων θλί-
ψεων οὐδέποτε δὲν ἤκουσέ τις αὐτὸν
ἐξαγριούμενον κατὰ τοῦ ἀγνώμονος
Φερδινάνδου, οὐδέποτε μεταμελόμενον
διὰ τὰς προσενηθείσας αὐτῷ ἐκδου-
λεύσεις. Ναι μὲν ἐργίζεται, ἀλλὰ μόνον
κατὰ τῶν αὐλικῶν, οἵτινες ἐκ-
τός τοῦ ὅτι τὸν κατεδίωκον, τοῦ ἀ-
φῆρσαν καὶ τὰ μέσα νὰ προσενέγκῃ
νέας ἐκδουλεύσεις τῇ Ἰσπανίᾳ, νὰ προσ-
θέσῃ δόξαν εἰς τὴν ἤδη ἀποκτηθεῖσαν
διενεργῶν νέας κατακτήσεις, νέας ἀ-
νακαλύψεις. Ναι μὲν ἐργίζεται, ἀλλὰ
διότι ἐπέφερον τὴν ἐρήμωσιν εἰς τὰς
ἀνακαλυφθείσας ἤδη χώρας καὶ τὴν
ἐξόντωσιν εἰς τοὺς Ἰνδοὺς ἐκείνους, οὓς
ἠγάπα ὡς τέκνα του.

Τὸ ἡμίκλειστον τῶν ὀφθαλμῶν, τὸ
τυρετώδες τῆς ὄψεως, ὁ περὶ τοὺς
κροτάφους ῥέων παγετώδης ἰδρῶς, τὰ
πάντα προήγγειλον ὅτι ὁ Κολόμβος
εὐρίσκετο ἐν ἐκείνῃ τῇ μυστηριώδει
στιγμῇ, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ, ἐτοίμη οὖσα
νὰ χωρισθῆ τοῦ σώματος, φαίνεται
ὅτι ἀποκτᾷ μεγαλύτερον βαθμὸν δυ-
νάμεως, ἐν ἐκείνῃ τῇ μυστηριώδει σιγ-
μῇ, καθ' ἣν ἀποσπασμένη τοῦ κόσμου,
συγκεντροῦται ἅπανα ἐν ἑαυτῇ, καὶ
τὸ παρελθὸν δι' αὐτὴν δι' οὐ ἀ-
νοίγεται αἰώνιον μέλλον παρίσταται
διαυγές, τέλειον, ἀπροκάλυπτον, μὲ
τὰς θλίψεις του, μὲ τὰς ἡδονάς του,

μὲ τοὺς φόβους καὶ μὲ τὰς ἐλπίδας
του. Αὐτὸς δὲν δύναται νὰ λησμονήσῃ
τὴν ἀνακάλυψίν του! Οἱ φίλοι του, οἱ
περιστοιχοῦντες τὴν κλίνην τῶν θλί-
ψεῶν του, ἐζήτουν διὰ τῆς στοργῆς
καὶ διὰ τῶν φιλικῶν περιθάλψεων νὰ
διασκεδάσωσιν ἐκ τῆς ψυχῆς του τὴν
ἐνθύμησιν τῶν εἰς αὐτὸν διαπραχθέν-
των ἀδικημάτων, καὶ κλαίοντες ἤκρο-
ῶντο τὰς λέξεις αἰτινες διακεκομμέ-
ναι καὶ ἀσυνάρτητοι ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ
στόματός του κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς
παρακοπῆς του.

—Ἐνεργεῖτε μετὰ θάρρους, παιδιὰ
—κυβερνήτα, πρόσσεχε τὸ πηδάλιον...
... ὦ! Παναγία παρθένε... ἡ ἀ-
νακάλυψίς μου... ὁ καρπὸς τοσούτων
σπουδῶν καὶ τοσούτων ἀγώνων...
οὕτως ἐν ἀκαρεὶ μάταιωθίς... καὶ
οἱ δυσχεεῖς ἐκείνοι οἵτινες ἔμειναν εἰς
τὴν Ἰσπανίαν θὰ περιμένουν, θὰ πε-
ριμένουν, καὶ θὰ παρέλθῃ εἰς μὴν,
δύο, δέκα καὶ ἑκατὸν, καὶ ἐν ἰστίον
δὲν θὰ ἐμφανισθῆ, καὶ θὰ πιστεύσουν
ὅτι ἐπροδόθησαν, ἐγκατελείφθησαν...
καὶ εἰς Πάλον μὴ βλέποντες ἡμᾶς ἐ-
πιστρέφοντας, θὰ εἰποῦν ὅτι τοὺς ἔ-
συρα εἰς βέβαιον θάνατον, καὶ ἐκ τῶν
δύο ἡμισφαιρίων χωριζομένων διὰ τοῦ
ἄχανου ὠκεανοῦ ὁ μόνος κατακρα-
υγῆ ἀρᾶς θὰ ἐγερθῆ κατὰ τοῦ Γενου-
πναίου τυχοδιώκτου, καὶ τὸ ὄνομά μου
θὰ ἦναι ταυτόσημον πρὸς τὸ αἴσχος
καὶ πρὸς τὸ ὄνειδος!

Εἶτα, μετὰ βίας ἐγείρων τοὺς ἰσ-
χνούς βραχίονας, ἐκ τῶν κινημάτων
τῆς τρεμούσης χειρὸς ἐφαίνετο ὡσανεὶ
ἤθελε νὰ γράψῃ... ὦ! πολὺ καλά...
εἶθε νὰ εἶρη τις τοὺς ἐπὶ τῆς ἐπι-
φανείας πλεόντας πίθους... καὶ νὰ
πιστεύσῃ τὴν διήγησιν τοῦ πλοῦ καὶ
τῆς ἀνακαλύψεως ἢ ἔγραψα καὶ ἐ-
σόκλεισα ἐνταῦθα σφραγίσας αὐτοῦς.
—Μετὰ βραχεῖαν σιωπὴν, ἐνῶ τὸ
πρόσωπόν του ἱλαρύνετο ἐξηκολούθει·
Ναι βέβαια, Μεγαλειότατε, ἐμόχθησα
πολλὰ, ἀλλὰ δύναμαι νὰ ἀνακαλύψω
καὶ ἄλλας πολλὰς νήσους καὶ τόπους
καὶ ἡπείρους, καὶ πάντα πρὸς δόξαν
καὶ ὄφελος τῆς βασιλικῆς αὐλῆς τῆς

Ἰσπανίας.

Ἀκολουθῶς, σιωπῶν ὡς ἂν εἰ ἡ-
κροᾶζετο καὶ ἀποκρινόμενος· Εἰς ἐμὲ
τιμὰς; ὦ! ἡ πολυτιμότερα δι' ἐμὲ ἀν-
ταμοιβὴ εἶναι νὰ ἱκανοποιηθῆ ἡ εὐερ-
γέτριά μου, ἡ γενναϊόδωρος βασίλισσα
Ἰσαβέλλα... Δὲν ἀπαιτῶ τιμὰς, δι-
καιοσύνην ἀπαιτῶ, δικαιοσύνην, ἐννο-
εῖς, ὦ βασίλισσα, τὴν δικαιοσύνην ἐ-
κείνην ἣτις δὲν ἀποκλείεται καὶ εἰς
αὐτὸν τὸν φαυλότερον κακῶργον, τὴν
ἀπαρνοῦνται εἰς ἐμὲ, ὅστις τοσοῦτον
ὑπὲρ ἴμων ἠγωνίσθη. Ἀπομακρύνετε
τῆς αὐλῆς τὸν πανούργον Φονσέκαν,
εἶναι σκώληξ ὅστις ἔρπει ἐπὶ τῶν ἀν-
θέων καταλείπων ἐπ' αὐτῶν τὸν ἀ-
κάθαρτον χυλόν. Αὐτὸς θὰ σᾶς πα-
ρασύρῃ εἰς τοιαῦτα μέτρα, διὰ τὰ ὅ-
ποια θὰ δώσητε μετὰ ταῦτα λόγον
ἐνώπιον τῶν μεταγενεστέρων, ἐνώπιον
τῆς Ἱστορίας.

Μετ' ἄλλην διακοπὴν, ἐνῶ οἱ θο-
ρυβώδεις διαλογοί, οἵτινες συνεπυ-
κνοῦντο εἰς τὸν νοῦν του, ἐλάμβανον
ἄλλην διεύθυνσιν, μὲ φωνὴν μᾶλλον
τεταραγμένην ἔλεγε· Οὐδεμία σωτηρία!
Ἀνάγκη ν' ἀπολεσθῶ, ν' ἀπολεσθῶ ἐ-
νῶ δὲν ἀπέχει πολὺ τὸ καταφύγιον
καὶ ὁ λιμὴν, ν' ἀπολεσθῶ ἀπὸ τὴν
πείναν, τὴν αἰτίαν ἐν μέσῳ τῶν βαρ-
βάρων, ἐνῶ πλησίον ἡμῶν ἄλλοι ἐν-
τρυφῶσιν ἐν τοῖς καρποῖς τῶν κόπων
μας... ὦ σύντροφοί μου, ἄχ! σῆς
θέλετε μοι ὑπαγορεύσει ὁδὸν ἐκφυγῆς.
—Νὰ ζῶ μὲ τοὺς ἐπαναστάτας; ὄχι,
ποτέ, ἐν ὅσῳ ἐγὼ ὑπάρχω. Νὰ ζῆ-
τήσω ἔλεον; ποῖος, ἐγὼ; ὁ Κολόμβος;
ὁ μέγας Ναύαρχος;—ὄχι, τὸ ἐπονεί-
διστον τοῦτο στίγμα δὲν θὰ ἐγγα-
ράξῃ ἡ ἱστορία ἐπὶ τοῦ βίου μου. Πῶς;
οἱ Ἴνδοι δὲν θέλουν πλέον νὰ δίδωσι
ζωοτροφίας; ὄχι; ὦ ὅποια σκέψις! ναι,
ναί· σύντροφοι, θέλομεν λάβεῖν ζω-
τροφίας... ὦ, νὰ εἶχον τὰ ἐργαλεία
μου!... ἐκτός ἐὰν ἠπατήθην εἰς τοὺς
ὑπολογισμούς μου· ἐὰν συμβῆ ἡ ἐκ-
λειψις, ἐσώθημεν, ἄχ ναι, ἰδοὺ σκιά
προεκβαλλομένη ἐπὶ τοῦ δίσκου τῆς
σελήνης, ἡ σκιά ἐπεκτείνεται, αὐξάνει.
Ἴνδοι, κλίνατε γόνυ ἐνώπιον ἡ-

μῶν, τιμήσατε τὴν ὑπεροχὴν μας . . . Νίκη, νίκη!

Οἱ σπασμοὶ οὗτοι τὸν κατέβαλον, καὶ ἐνῶ σχεδὸν εἶχεν ἐγερθῆ ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ μὲ ἰσχυρὰν φωνὴν εἶχε προφέρῃ τὰς τελευταίας λέξεις, μόλις τὸ στόμα του ἔκλεισε καὶ εὐθὺς ἔπεσε πάλιν ἐξησθενημένος ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου.

Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐπεκράτησεν εἰς τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο τοσοῦτον θηλαστικὴν, ὥστε μόνον ἤκούετο τὸ βαρὺ ἄσθμα τοῦ θνήσκοντος, — ἅπαντες οἱ παροεστῶτες, νομίζοντες ὅτι ἔπαυσαν αἱ ζωτικαὶ λειτουργίαι, ἐδάκρυον καὶ ἄκοντες.

Ὁ Κολόμβος διέλυσε ἐκείνην τὴν σιωπὴν, καὶ μὲ φωνὴν βραγχώδη καὶ διακοπτομένην ὑπὸ συνεχοῦς ἄσθματος, ἀτενίζων αὐτοὺς μὲ γλαυκίζοντα ὄμματα. — Χαίρετε, σὲς πάντες οἱ ἀγαπῶντες ἔτι ἐμὲ τὸν δυστυχῆ καὶ καταδεδιωγμένον — πορεύομαι ἐκεῖ ὅπου ἀποδίδεται ἡ δικαία ἀμοιβὴ εἰς τὰς πράξεις ἐκάστου, καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχει οὔτε φθόνος, οὔτε ζήλοτυπία. Εἰς ὑμᾶς συνιστῶ τὰ τέκνα μου, καὶ τὴν φήμην μου, ἀγαπάτε ἐκεῖνα ὡς τὸν πατέρα των — ἔχουν ἀνάγκη τῆς ἀγάπης σας — καὶ ὑπερασπίζεσθε τὸ ὄνομά μου κατὰ τῶν μοχθηρῶν. Μὴ κλαίητε . . . ὄχι, παύομαι ταλαιπωρούμενος· αἱ ἀλύσεις ἐκεῖνα αἰτίνας ἐθάραν ποτὲ τοῦ θραχίου μου, ἄς τεθῶσιν εἰς αἰώνιον μνημόσυνον ἐπὶ τοῦ τάφου μου.

Χαίρετε . . . ἐν μέσῳ τοσοῦτων κακουχιῶν αἰτίνας κατεπίκραναν τὴν ζωὴν μου, ἡ μνήμη τῆς πρὸς ἐμὲ ἀγάπης σας εἶναι μεγάλη ἀναψυχὴ εἰς τὰς θλίψεις μου. Ὁ Θεὸς θέλει σὰς ἀνταμείψῃ.

Ἡ φωνὴ του καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον βραγχώδης, καὶ οἱ φίλοι κεκυφότες ἐπὶ τῆς κλίνης του, δὲν διέκριναν πλέον εἰμὴ ἐκ διαλειμμάτων τὰς λέξεις ταύτας. . . Γένουα . . . Ἰσθβέλλα . . . Ἅγιος τάφος . . . Διέγος . . . Ἰσπανιόλα . . . εἶτα τὸ ἄσθμα ἔπαυσε — τὸ βλεμματικὸν ἄκίνητον

. . . τὰ μέλη ἐπάγωσαν . . . Ὁ Χριστόφορος Κολόμβος ἐξέπνευσεν!

Ἐπαυσε τότε ὁ φθόνος τῶν μοχθηρῶν, ἔπαυσε ἡ ζήλοτυπία τῶν αὐλικῶν, καὶ αὐτοὶ οἱ ἀσπονδότεροι ἐχθροὶ του προσεποιούντο ὅτι ἔκλειον τὸν θάνατόν του. Ὅ, τι κοινῶς παρὰ πάντων ὠμολογεῖτο καὶ διεσαλπίζετο ἦτον, ὅτι ὁ Κολόμβος ἦν μέγας ἀνὴρ. — Ὁ Φερδινάνδος τοῦ ἀπέδωκε βασιλικὰς τιμὰς, ἐνῶ διὰ τὸν υἱόν του ἤρχιζαν οἱ καταδιωγμοὶ καὶ αἱ ἀδικίαι αἰτίνας εἶχον δηλητηριάσειν τὴν ζωὴν τοῦ πατρὸς.

Ἄλλος ἔδωκε τὸ ὄνομά του εἰς τὰς παρὰ τοῦ Κολόμβου ἀνακαλυφθείσας χώρας, καὶ μόλις μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τῆς Ἰσπανικῆς κυριαρχίας, ἐν μέρος μόνον τοῦ νέου Κόσμου ἐπωνομάσθη Κολομβία.

Ἐν Κεφαλληνίᾳ κατὰ μ. ἡν. Δεκέμβρ. 1867

Ἀλέξανδρος Ι. Τοπάλης.

Γουστάβος Βάζας.

Ὁ Γουστάβος ἐγεννήθη πλησίον τῆς Στοκχόλμης κατὰ τὸ 1490. Τὸ 1520 ὀλίγον μετὰ τὴν παρὰ τῶν Δανῶν κατοχὴν τῆς Σουηδίας, ὁ πατὴρ του ἔββηκε μετὰ ὀδοήκοντα ἄλλων εὐγενῶν ἐθανατώθη καρβάρως. Ὁ Γουστάβος τότε ἦτον αἰχμάλωτος ἐν Δανιμαρκίᾳ, ὅπου διέταξαν ὡσαύτως νὰ θανατωθῆ. Ἀλλ' ἔββηκε τις Βάννερ μεσολαβήσας ὑπὲρ αὐτοῦ ἠδυνήθη νὰ μεταπέσει τὸν βασιλέα, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι, ὁ Βάννερ θὰ τὸν φυλάττῃ ἀσφαλῶς εἰς τὸ φρούριον Καλδ, εὐρισκόμενον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Δανιμαρκίας, τῇ ὀνομαζομένῃ Zutland . . . Ἄν καὶ καλῶς οὗτος ὁ εὐγενὴς τὸν μετεχειρίζετο, ὅμως ὁ περιορισμὸς κατέστη ὀχληρὸς εἰς τὸ ζωηρὸν πνεῦμα τοῦ Γουστάβου· ὁ δὲ θάνατος τοῦ πατρὸς του μετὰ τῆς καταπίεσεως, τὴν ὁποίαν ὑπέφερον οἱ συμπολιταὶ του, τὸν ἠνάγκασαν νὰ λάβῃ τὴν ἀ-

πρόφαση νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν πατρίδα του. . . Ἐξελθὼν ἡμέραν τινα πρὸς κωνήγιον, τὴν μόνην δισκέδασιν τὴν ὁποίαν τῷ ἐπέτρεψαν, ἐββήθη εἰς τι δάσος· καὶ μετρηφίσθη ὡς χωρικός· ἀφού πρῶτον ἄφησε τὸν ἵππον του ἐλεύθερον, διέβη μόνος του τὰς ἀποτόμους ἀτραποὺς τῶν ὄρεων, καὶ μετὰ πολλὰς κινδυνώδεις ὑπεκφυγὰς, ἐπέτυχεν νὰ φθάσῃ εἰς τὴν γενέθλιόν του χώραν. Φθάσας εἰς παλιὸν τι τεῖχος, κτῆμα τῆς οἰκογενείας του, εὗρεν ὄλους τοὺς φίλους, εἰς τῶν ὁποίων τὰς καρδίας προσεπάθησε νὰ ἀναζωπυρήσῃ τὸν πατριωτισμόν. Ἀλλ' εἶτε διότι δὲν ἦσαν πατριῶται, εἶτε διότι ἀπηλπίζοντο ὡς πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν, αἱ προσπάθειαι του ἀπέβησαν ἄγονοι.

Ἀκολουθῶντες ἐσκέφθη ὅτι ἡδύνατο νὰ ἐλπίσῃ ἀποτελεσματικὴν βοήθειαν εἰς τὸ ἀγροῖκον πνεῦμα τῶν χωρικῶν . . . δυστυχῶς καὶ ἐκεῖ ἀπέτυχε. Τῷ εἶπαν, ὅτι ὑπὸ τὸν βασιλέα τῆς Δανίας εἶχον ἄπειρον ἄλλας καὶ ἂν ἐπαναστάτου ἐναντίον του ἤθελον ἀπολέσει τὰ πάντα. «Ὁ χωρικός ἀεὶ ποτε χωρικός.» (*) Βεβηκίως ἄλλος εὐρισκόμενος εἰς τὴν θέσιν τοῦ Γουστάβου ἤθελεν ἀπελπισθῆ. Ἀλλ' αὐτὸς, λαθῶν χωρικῶν τινα ὡς ὀδηγόν, ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ καὶ δευτέραν δοκιμὴν μετὰ τῶν ὄρειων καὶ μεταλλέων τῆς βορείου Δαλεκαρδίας. Ἐδῶ, ἐπειδὴ ὁ ἄπιστος ὀδηγός του τὸν ἀφῆρεσεν ὅλα τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ, ἠναγκάσθη νὰ ἐργασθῆ εἰς τὰ μεταλλεῖα διὰ νὰ πορισθῆ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Ἀλλὰ τὸ πεποικιμὸν αὐτοῦ φάρμακον τὸν ἠνάγκασε νὰ φανερώσῃ ποῖος ἦτον. Ὁ Γουστάβος, ἐπειδὴ ἔμαθεν ὅτι οἱ κάτοικοι ταύτης τῆς χώρας ἦσαν ἀνυπόμουνοι νὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς τυραννίας, ἀπειθύνθη πρὸς αὐτοὺς εἰς ἐθνικὴν τινα ἐρητίαν, καθ' ἣν ὅλοι συνηθοῖζοντο ἐνιαυσίως. Ἀμέσως ἐνθουσιάζθησαν εἰς τοὺς λόγους του καὶ τολμηροὶ τινες

ἐξ αὐτῶν ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Βάζα, ὅστις προσέβαλε τὸ φρούριον, τὸ ὁποῖον ἐκυρεύεσεν ἐξ ἐφόδου, καὶ ἐθανάτωσε τὴν φυλακὴν ἐκδικούμενος οὕτω τὰ ἄδικα τῶν συμπατριωτῶν του.

Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ὅλη ἡ Δαλεκαρδία ἐξανάστη κατὰ τῶν Δανῶν, καὶ τὸν Μάϊον 1521 ὁ Βάζας ἦτον ἐπὶ κεφαλῆς 15,000 ἀνδρῶν. . . Ἡ πρώτη του ἐπιτυχία εἰς Μόρα τόσον πολὺ ἐρόβισε τὸν βασιλέα τῆς Δανίας, ὥστε οὗτος ἠπέλιπτε τὸν Γουστάβον ὅτι ἤθελε φονεῖσαι ὅλην τὴν οἰκογένειάν του, ἂν δὲν κατέθετε τὰ ὄπλα. . . Καὶ τὴν ἀπειλήν του ἀπανθρώπως ἐξετέλεσεν! . . . Οἱ Σουηδοὶ ἐνίκησαν τοὺς Δανοὺς εἰς πολλὰς μάχας ἀνταποδίδοντες, ὡς δύναται τις νὰ τὸ εἰκάσῃ, εἰς τοὺς νικηθέντας Δανοὺς τὰς ὁμότητες ἐκεῖνας αἰτίνας ἄλλοτε τοῖς ἐπεβλήθησαν.

Νέος στρατὸς ἠνώθη μὲ τὸν Γουστάβον προχωροῦντα πρὸς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Σουηδίας Στοκχόλμην. Ἐδῶ, καταληφθεὶς ὑπὸ πλειοτέρων δυνάμεων, ὡπισθοχώρησε μετὰ μεγάλης ἀπωλείας. Καλητέρα τύχη ἐν τούτοις τὸν περιέμενε. Ἐπειδὴ νέα στρατεύματα ἐφθασαν ἀπὸ Liibeī πρὸς βοήθειάν του, καὶ ἐπολιόρκησαν ἐπὶ τρίτην φορὰν τὴν ἐνδιαφέρουσαν ταύτην θέσιν. Ταῦτα ἐγίνοντο ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, καὶ ὁ Σουηδικὸς χειμῶν εἶναι σχεδὸν, ἂν ἔχῃ ἀκριβῶς, δριμύς ὡς ὁ Ῥωσσοκός. Ἐν ᾧ ὁ Γουστάβος τόσον στενωδῶς ἐπολιόρκει τὴν Στοκχόλμην, ὁ Δανικός στόλος, ὅστις ἔπλεε πρὸς βοήθειαν τῆς ἐν τῇ πόλει φρουρᾶς, αἰφνιδίως κατελήθη ὑπὸ τοῦ πάγου, καὶ ὁ Βάζας ἀπεφάσισε νὰ διαβῆ τὸν πάγον ξιφῆρης καὶ νὰ πυρπολήσῃ τὰ ἐκεῖ ἀποκλεισθέντα πλοῖα. Τολμηρὰ ἦτον ἡ ἀπόφασις καὶ τολμηρῶς τὴν ἐξετέλεσε. Ἄν καὶ οἱ ἐχθροὶ ἐσφενδόνιζον κατ' αὐτοῦ τρομερὸν πῦρ, ἐπέτυχεν νὰ καύσῃ πλοῖα τινα, καὶ ἤθελε βεβαίως καταστρέψῃ ὀλόκληρον τὸν στόλον ἂν μικρὰ διάλυσις τοῦ πάγου δὲν ἀνεχάτιζεν τὴν περαιτέρω πορείαν του. Ἡ Στοκχόλμη παρεδόθη καὶ τότε ὅλη ἡ

(*) Πολλῶν γὰρ ἦν νὰ συμμερισθῶμεν ἡμεῖς τὴν ἐλαχίστην προσβολὴν κατὰ τῶν χωρικῶν τῆς ἐπαρχίας μας, ἂν τοιοῦτος τυχερὸς ἤθελεν εἶσθαι ὁ σκοπὸς τοῦ γράφοντος. Σ. Σ. Ἀγανίππος.

Σουηδία επανέστη κατά τῶν Δανῶν, οἵτινες ἤλασαν πρὸς τὰ παλαιὰ τῶν ὄρια.

Οἱ Σουηδοὶ εἰδείχθησαν εὐγνώμονες πρὸς τὸν Γουστάβον ἀναγορεύσαντες αὐτὸν, ἐν τινι ἐθνικῇ διαίτη, διοικητὴν τοῦ ὅλου Βασιλείου. Ἡθέλησαν νὰ τὸν στέψωσι Βασιλέα, ἀλλ' αὐτὸς ἤρνηθη, καὶ ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ Κυβερνήτου ἐξετέλει τὰ χρεῖα τοιοῦτου ὑπουργήματος. Νέαι ἀνησυχίαι, προσρχόμεναι ἐκ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Μονάρχου τῆς Δανίας, τὸν ἠνάγκασαν νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς θελήσεις τοῦ λαοῦ καὶ τὸ 1523 ἀνηγορεύθη «*Βασιλεὺς τῆς Σουηδίας*». Ἀφ' οὗ ἐβασίλευσεν ἐπὶ 43 ἔτη, ἀπεβίωσε τὸ 1560 μὲ μεγάλην λύπην τοῦ λαοῦ.

Ὁ Γουστάβος εἶναι ἐκείνος ὅστις ἐθεμελίωσε τὴν δύναμιν τῆς Σουηδίας καὶ τῇ προητοίμασε τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης τὴν ὁποίαν ἔσχε ἐπὶ Καρόλου τοῦ XII. Μετέβλεπε τοὺς νόμους τῆς χώρας καὶ διοργάνωσε τόσον καλῶς τὴν ἐγχώριον δύναμιν, ὥστε πολὺν καιρὸν ἐνόμιζον ἐν Εὐρώπῃ ὅτι, μετὰ τοῦ Ἐλβετοῦ, καὶ τὸ βαρὺ πεζικὸν τῆς Γερμανίας, ἦτον ὁ καλλήτερος στρατὸς δυνάμενος νὰ ἀντιπαραταχθῇ καθ' ὅλων τῶν δυνάμεων τῆς Εὐρώπης ὡς μετ' οὐ πολὺ ἐφάνη.

Ἐν Σμύρῃ κατὰ μῆνα Μάρτιον 1868.

Στυριώδω Ε. Ρίχης.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΦΙΛΗΤΑ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΜΑΘΟΥΣ.

ΠΟ Π. ΧΙΩΤΟΥ.

(Ὁρα φυλλάδιον προηγούμενον.)

Ἀκολούθως ὁ καθηγητὴς Φιλητᾶς ἐπισχολήθη εἰς σύνταξιν βιβλιακοῦ καταλόγου τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως λογίων Ἑλλήνων. Τότε ἐπλουτίσθη ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Ἰονίου Πανεπιστημίου διὰ τῶν βιβλίων τοῦ Λόρδου Γιλφώρδ, καὶ ἐκ τῶν δω-

ρημάτων τῶν Πανεπιστημίων Καμβρυγίου, Ὁξφόρδ, Κοπενάγη, καὶ ἐκ τῶν τοῦ Κόμτος Δημητρίου Μοτσενίγου Ζακυνθίου, τοῦ ποτὲ πλκρεξοῦ σίου τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου Α'. ἐπὶ τῆς Ἑπτανησίου Πολιτείας. Ἐξ αὐτῆς προσεφέρθη ἄφθονος ὕλη τῷ διδασκάλῳ ἡμῶν πρὸς ἔρευναν συγγραμμάτων μνεῖαν ποιούντων περὶ ἐπιφανῶν ἀνδρῶν καὶ σχολείων ἐν Ἑλλάδι. Ἐκ τοιούτων σημειωθέντων πολλοὶ ἐχρησιμεύθησαν εἰς συντάξεις βιογραφικῶν καὶ βιβλιακῶν ἄρθρων. Ἰδίως δὲ ὁ καθηγητὴς Φιλητᾶς ἐδημοσίευσεν μεταγενεστέρως ἐν Πανδώρα τὰ περὶ Κουανάδου καὶ Γλυζωνίου ἄρθρα, καὶ ἐπέφερε τὴν ἐν Παρέργοις αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαν ἐπίκρισιν εἰς τὰς φιλολογικὰς ἔριδας μεταξὺ Μουστοζύδου καὶ Παπαδοπούλου Βρετοῦ περὶ τοῦ βιβλίου τοῦ Θεσαυροῦ Δαμασκηνοῦ τοῦ Σκουδίτου, καὶ τοῦ σπανιωτάτου βιβλίου τοῦ ἐπιγραφόμενου Ἄρθου, ὅπερ συνέταξεν ὁ Κερκυραῖος Ἰωάννης Κουαρτάνος. Ἄλλα δὲ πονήματα τοῦ Φιλητᾶ ἐκ τῶν ἐργασιῶν τούτων θὰ ἀναφέρωμεν ἐν οἰκείῳ τόπῳ. Ἐν τῷ αὐτῷ τῷ Ἰόνιον Πανεπιστημίῳ προώδευε. Τὰ ἐν τῷ Λυκείῳ Κερκύρας μαθήματα, ὡς προπαρασκευαστικὰ εἰς τὰς πανεπιστημιακὰς ἐξετάσεις, ὑψήθησαν, καὶ προσετέθησαν νέοι ἐν αὐτῷ καθηγηταί, ὅτε Σακελαρόπουλος ἐξ Ἄρτης καὶ Ἀθηνάσιος Πολίτης, ὁ νῦν ἀρχιεπίσκοπος Κερκύρας.¹⁾ Διακόσιαι δὲ ἑνδεκα φοιτηταὶ ἠριθμοῦντο οἱ ἐν τῷ μητρώῳ τοῦ Πανεπιστημίου καταγραφέντες τῷ 1826. Ὁ ἔσρορος δὲ τότε Ἰωάννης Καρνανδινός, Κεφαλλῆν καὶ καθηγητὴς τῶν ὑψηλῶν μαθηματικῶν καὶ δεκάνος τῆς Φιλοσοφίας, ἐν τῇ λογοδοσίᾳ του πρὸς τὴν Ἀκαδημικὴν ἐπιτροπὴν τῷ 1826, ἔλεγεν *Νέοι Φιλολόγοι!* Ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις τοῦ ἠνωμένου Ἰονίου Κράτους εἶναι γενναία καὶ ἐλευθέρια. Οἱ καθηγηταὶ ἅπαντες εἶναι Ἕλληνες. Σεῖς δὲ εἰσθε περισπούδαστοι. Δὲν μένει λοιπὸν οὐ-

¹⁾ Ὁ περιουσιμὸν τὴν ἐπισκοπικὴν ἐκείνου θρόνον τῆς ἀδελφῆς νήσου. Σ. Σ. Α.

δεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ, ὅτι τὸ φῶς πάσης μαθήσεως θέλει λάμψει πάλιν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος τῆς Ἑλλάδος.—Ὁ δὲ Ἄρχων τῆς Ἀκαδημίας Γιλφώρδ, ἀπαντῶν πρὸς τὴν λογοδοσίαν τοῦ ἐφόρου ἐξέφωνε: Πῶς δὲν θέλει εἰς τὸ στήθος μου σκιρτήσῃ ἀπὸ χαρᾶν ἡ καρδία μου, ὅτε παρετήρησα τὰς προόδους, τὰς ὁποίας σεῖς, ὦ Φιλολόγοι, καὶ σεῖς ἐπίσης, νέοι μαθηταὶ τῶν προπαρασκευαστικῶν σχολείων, ἐλάματε εἰς τὰ μαθήματά σας, καὶ τὴν χρηστικὴν καὶ ἠθικὴν διαγωγὴν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐβαδίσατε καθ' ὅλον τὸ σχολαστικὸν ἔτος! Ἀκολουθήσατε λοιπὸν, ὦ ἀγαπητὰ μου τέκνα, ἀκολουθήσατε μὲ τιμὴν τὸ ἐπιχειρησθὲν στάδιον. Φυλάξατε ἀκεραίαν τὴν ἀγνότητά τῶν ἠθῶν σας. Εὐπειθῶς ὑπακούσατε εἰς τὰς προτροπὰς τῶν ὑμετέρων ἀξιοτίμων διδασκάλων. Οὐτῷ, Θεοῦ θέλοντος, καὶ ἡ πατρίς σας καὶ οἱ γονεῖς ὑμῶν θέλουσιν εἶσθαι ὑπερήφανοι. Καὶ ἐκείνη τὴν ἀγαλλίασιν, τὴν ὁποίαν τῶρα προξενεῖτε εἰς τὸ γῆρας μου τοῦτο, θέλετε τὴν ἀπολαύσει μίαν ἡμέραν πολλαπλασιάειν.

Ἄπαντα ἡ φωτισμένη Εὐρώπη ἐπευφήμει τότε τοὺς ἀγῶνας τῶν καθηγητῶν. Ὡς φιλόλογοι ἔλληνισται ἐπισήμως ἠσπάζοντο ὑπὸ σοφῶν ἐταυριῶν Ἀγγλίας, Ἰταλίας καὶ Γερμανίας οἱ διδάσκαλοι τῆς ἑλληνικῆς Φιλολογίας Ἀσώπιος καὶ Φιλητᾶς. Τὰ ἐνόματα τῶν περιδόξων τούτων δύο φιλολόγων ἀπέκτων αὐθεντεῖαν μεταξὺ τῶν σοφῶν τῆς Εὐρώπης. Σπουδαῖα ἄρθρα αὐτῶν ἐδημοσιεύοντο εἰς τὰς φιλολογικὰς ἐφημερίδας. Ἡ *Ἰόνιος Ἀρθολογία*, ἡ *Ἐφημερίς τῆς Ἰονίου Κυβερτήσεως*, ἡ *Ἀρθολογία τῆς Φλωρεντίας*, ἡ *Βρετανικὴ Ἐπιθεώρησις*, ἐκοσμοῦντο μὲ πολύτιμα φιλολογικὰ αὐτῶν ἄρθρα. Παντοῦ ἀντήχει τὸ ὄνομα Φιλητᾶ καὶ Ἀσωπίου, ὅπου εὐήχει ἐκεῖνο τοῦ μακαρίτου Ἀρχοντος Γιλφώρδ. Ὁ Ἄρμοστις Φριδερίκος Ἄδαμ κατὰ τὸν ἐναρκτήριον λόγον του πρὸς τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα τὴν 24 Φεβρουαρίου 1827 πρὸς τοῖς

ἄλλοις ἔλεγεν.—Ἡ θερμὴ μέριμνα τοῦ εὐγελοῦς Μιλόρδου Γιλφώρδ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ Ἄρχων τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας ἵνα τὴν ἴδῃ συστημένην—ἡ λαμπρὰ γενναϊότης τὴν ὁποίαν ἐδειξεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἵνα προετοιμάσῃ τὴν σύστασιν τῆς—αἱ γενναῖαι του εὐεργεσίας πρὸς ὅλους ἐκείνους, οἵτινες φαίνονται ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν σπουδὴν—ἡ προθυμία του διὰ τὴν πρόοδον τῆς πολυμαθείας καὶ τῶν ἐπιστημῶν, εἶναι πράξεις αἱ ὁποῖαι ὅλαι ἀνεξαιρέτως διακρίνουσι τὸν χαρακτῆρα τοῦ φιλανθρώπου Ὀμοτίμου τῆς Ἄνω Βουλῆς τῶν Λόρδων τῆς Ἀγγλίας (Parliament of Great Britain). Εἶναι δὲ τόσον γενναῖως γνωσταὶ καὶ τόσον βαθέως ἐκτιμῶνται ἀπὸ καθέναν, ὥστε, ὅσον μέγας καὶ ἂν ἦναι ὁ θαυμασμός μου, δὲν αἰσθάνομαι ἱκανὴν τὴν γλώσσάν μου νὰ ὀμιλήσῃ περὶ αὐτῶν. Καὶ τῶν οὐδὲμία ἐκ μέρους μου ἐκφρασις ἤθελεν ἐμπορέσει νὰ ἀυξήσῃ ἐκεῖνα τὰ αἰσθήματα τῆς ὑπολήψεως καὶ ἀγάπης, τὰ ὁποῖα αὐτὸς ἠξιώθη νὰ ἐμπνεύσῃ πρὸς πάντας. Ὁ ζῆλος καὶ ἡ προθυμία τῶν διδασκάλων, καὶ ἐξαιρέτως τῶν δύο καθηγητῶν τῆς ἑλληνικῆς Φιλολογίας, ἀξιοῦται πάσης εὐφημίας καὶ σεβασμοῦ παρ' ὅλης τῆς ἑλληνικῆς Νεολαίας.—Ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ Ἄρμοστου Νούγεντ ἀπέστειλε εἰς τοὺς δύο καθηγητὰς, Ἀσώπιον καὶ Φιλητᾶν, τὸ παράσημον Ἰππότητος τοῦ Ἁγίου Μιχαὴλ καὶ Γεωργίου, ὃ τότε εἶχε ἐγκριθεῖν διὰ τὸ Ἰόνιον Κράτος. Καὶ νέαι ἄλλαι τιμαὶ προσετίθεντο αὐτοῖς παρ' ἠγεμόνων.

Ἄλλ' ὁ θάνατος τοῦ Ἀρχοντος Γιλφώρδ ἐν Λονδίῳ, τὰς 2 Ὀκτωβρίου 1828, βαρέως ἐλύπησε τὴν καρδίαν καὶ τῶν δύο τούτων εὐεργετηθέντων παρ' αὐτοῦ. Ἐκλαυσαν ἀμφότεροι τὸν κοινὸν εὐεργέτην, καὶ ἐξέφρασαν τὴν εὐγνωμοσύνην των κοσμήσαντες μὲ ἐπιγραφὰς τὴν προτομὴν του, ἥτις καλλιτέχνημα τοῦ περιφανοῦς γλύπτου τῆς Ἑλλάδος Προσαλένδου Κερκυραίου, μαθητοῦ τοῦ νέου Φειδίου τῆς Εὐρώπης

Κανόβα, ἐστήθη εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Πανεπιστημίου. Ἀπὸ τοῦ θανάτου δὲ τοῦ Ἀρχοντος ἤρξατο ἡ παρακμὴ τοῦ Ἰονίου Πανεπιστημίου. Διότι οἱ μὲν ὑπότροφοι τοῦ μακαρίτου Γιλφώρδ διεσπάρησαν τὴν δὲ πλουσίαν Βιβλιοθήκην, τὰ σπάνια χειρόγραφα αὐτοῦ, συμποσούμενα εἰς 30,000, καὶ τὴν πολύτιμον νομισματικὴν καὶ ἀρχαιολογικὴν συλλογὴν παρέλαβον οἱ ἐκ διαθήκης κληρονόμοι τοῦ μακαρίτου Γιλφώρδ Κόμητες Σεφιέδ. Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Ἰονίου Κράτους δὲν ἐπῆρκει πρὸς τοιαύτας μεγαλοδωρίας τοῦ Ἀρχοντος ἐπὶ διατηρήσει τοσοῦτω πολυτελοῦς Καθιδρύματος ἐν ταῖς νήσοις. Ἐξ ἄλλου μέρους ἀπῆρτετο ἐπαύξεισι καὶ βελτίωσις τῶν δημοτικῶν καὶ ἑλληνικῶν σχολείων καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς νήσους, καὶ σύστασις Ἱεροσπουδαστηρίου ἐν Κερκύρα πρὸς ἀνατροφήν καὶ φωτισμὸν κλήρου ἀνατολικορθόδοξου, ὅστις διὰ χριστιανικοῦ κηρύγματος, νοθεσιῶν καὶ παραδειγμάτων χριστομιμήτων ἀρετῶν ἐμελλε νὰ ὀδηγῇ τὰς ψυχὰς εἰς ἀληθῆ σωτηρίαν. Ἐπὶ τούτῳ οἱ τοῦ Πανεπιστημίου καθηγηταὶ ἠλαττώθησαν. Καθιδρύθη Ἱεροσπουδαστήριον ἐν Κερκύρα, ὃ διεύθυνεν ὁ καθηγητὴς Νεόφυτος Βάμβας, καὶ νυξήθη ἡ Θεολογικὴ σχολὴ προσδιορισθέντων νέων καθηγητῶν. Ἐπολλαπλασιάσθησαν τὰ δημοτικὰ σχολεῖα ἀλληλοδιδασκτικῆς μεθόδου καθ' ὅλας τὰς νήσους. Ἐν δ' ἐκάστη νήσῳ συνεστήθησαν δευτερεύοντα σχολεῖα, ἐν οἷς παρεδίδοντο ἑλληνικὰ, λατινικὰ, ἀγγλικὰ καὶ ἰταλικά, σειρὰ στοιχειώδους μαθηματικῆς, φιλοσοφίας, ἱστορίας καὶ γεωγραφίας, καὶ μαθήματα καλλιγραφίας. Διευθύνται τῶν δευτερευόντων σχολείων ἐπέμψθησαν παρὰ τῆς κυβερνήσεως πρῶτην καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Λυκείου. Τούτοις δὲ κατελέγοντο ἐν μὲν τῇ Κερκυραῖᾳ ὁ καθηγητὴς Σακελαρόπουλος, ἐν Ζακύνθῳ ὁ Φιλητᾶς, ἐν Λευκάδι ὁ Ψαλίδας, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις νήσοις ἄλλοι διδάσκαλοι. Ἀκολου-

θως εἰς τὰ δευτερεύοντα σχολεῖα καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον προστεθήσαν νέαι σχολαὶ καὶ μαθήματα. Προεκλήθησαν καθηγηταὶ καὶ ἐξ Ἰταλίας, ὧν διαμνημονεύονται οἱ περιφανεῖς Ὀριουόλης καὶ Μουσότης. Τὰ δευτερεύοντα κυρίως βελτιωθέντα ὑπὸ νέων διαταγμάτων τῆς Ἰονίου Κυβερνήσεως ἐμορφώθησαν εἰς Λύκεια, ἐν οἷς περιελαμβάνετο ἑπταετής διδασκαλία μαθημάτων ἑλληνικοῦ Σχολείου καὶ Γυμνασίου, καὶ ἐδιδάσκοντο ἀκόμη ἐμπορικὴ διπλογραφία, καταστιχογραφία, νυκτικὴ καὶ καλλιτεχνία.

Ὡρέλιμα ἀπατελέσματα ἐπὶ διανοητικῇ μωρῶσει καὶ ἠθικῇ ἀγωγῇ παρήγαγον αἱ τοιαῦται βελτιώσεις τῶν Ἐκπαιδευτηρίων τοῦ Ἰονίου Κράτους, οὐ μόνον παρὰ τῇ Ἐπτανήσῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ ἄλλῃ Ἑλλάδι στερουμένη τότε φωτισμοῦ ἀπ' αἰῶνων. Περὶ τούτων δὲ μάρτυς ἀψευδῆς παρίσταται ὁ Μαθητὴς Πικρηνίκας, γραμματολόγος, ὃ συγγράψας τὸ σπουδαῖον σχεδίασμα περὶ τῆς ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἔθνεϊ καταστάσεως τῶν γραμμάτων ἀπὸ ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως 1153 Μ. Χ. μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς ἐνεστῶσης (10^α) ἑκατονταετηρίδος. Αὐτὸς, ἵνα παραλείψωμεν ὅσα πρὸς ἔπαινον τῶν Ἰονίων Καθιδρυμάτων ἀναφέρουσιν ἐν τοῖς περὶ Νεοελληνικῆς Φιλολογίας Συγγράμμασιν ὁ τε Ρίξος, ὁ Νερουλύς, καὶ Παππαδόπουλος Βρεττός, καὶ ὁ Ἄνθιμος Μαζαράκης, λέγει:—Ἡ Ἰόνιος Ἀκαδημία, συστάσα ἐν ἐποχῇ κρισίμῃ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐγένετο τὸ ἄσυλον τῆς πρὸς μάθησιν ὑψηλοτέραν ὀργῆς ἑλληνικῆς Νεότητος, ἀπανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος συνερχομένης καθ' ἑκτοστάς (ἠρίθμησε περὶ τοὺς 900 φοιτητὰς ἡ Ἀκαδημία), καὶ κατὰ μέρος (160 περίπου) διατρεφόμενης δαπάναις αὐτοῦ τοῦ σεβαστοῦ ἰδρυτοῦ αὐτῆς, ἐμόρφωσε τὸν κλῆρον τῆς Ἐπτανήσου καὶ τὸν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καθόλου ἐν αὐτῇ τῇ ἔδρᾳ αὐτῆς διὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως Κωνσταντινου Τυπάλδου, συστήσαντος τὴν ἀκμάζου-

σαν ἤδη Θεολογικὴν ἐν Χάλκῃ Σχολῆν, ἐχορήγησε τοὺς ἐπιφανεστέρους καθηγητὰς τοῦ ὕστερον ἐν Ἀθήναις συστάτος Πανεπιστημίου καὶ τῶν Γυμνασίων, καὶ ἑτέρους διδασκάλους πλείστους. Ἐνὶ λόγῳ ἐγένετο ὁ πρόδρομος τῆς μετὰ ταῦτα πνευματικῆς παλγυγενεσίας τῶν Ἑλλήνων. Τότε δὲ πολλοὶ καὶ καλοὶ ἤκμασαν ἐν Κερκύρα, ἐν οἷς ὁμως διαπρέπει ὁ ἐπιφανὴς Ἀνδρέας Μουστοξύδης, ἀνὴρ πολυμαθέστατος, νομικὸς, ἀρχαιολόγος καὶ ἱστορικὸς δοκιμώτατος. Ἀπὸ τῆς φιλοκάλου Κερκύρας ἀναντιβέβητως αἱ ἀκτῖνες καὶ εἰς τὰς λοιπὰς προεχέοντο νήσους τοῦ Ἰονίου, ἐν αἷς οὐδέποτε ἐπαυσαν καλλιεργούμενα τὰ ἀρχαῖα γράμματα καὶ αἱ ἐπιστήμη.—Οὕτω διετηρήθη ἐπὶ ἔτη πολλά ἡ παιδεία ἐν ταῖς Ἰονίαις νήσοις καὶ διεδίδετο καὶ εἰς τὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἕως οὗ ἠνώθη ἡ Ἐπτανήσος μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ Βασιλείου καὶ διελύθη ἡ Ἰόνιος Ἀκαδημία ἢ τὸ Πανεπιστήμιον τῷ 1865, καὶ τὰ Λύκεια ἀντεκατέστησαν ἑλ. σχολεῖα καὶ γυμνάσια κατ' ἀφομοίωσιν τοῦ καθόλου ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος τοῦ ἑλληνικοῦ Βασιλείου.

Εὐτύχημα δὲ διὰ τὴν Ζακύνθιον Νεολογίαν ἐγένετο ὁ διορισμὸς τοῦ διδασκάλου Φιλητᾶ ὡς διευθυντοῦ τοῦ δευτερευόντος σχολείου τῆς νήσου ταύτης. Διακόσιοι πενήκοντα περίπου μαθηταὶ ἐνεγράφησαν. Αἱ παραδόσεις τῶν μαθημάτων ἤρξαντο. Αἱ ἀνώτεραι τάξεις, εἰς ἃς παρέδιδεν ὁ καθηγητὴς Φιλητᾶς, ἔγεμον ἐγκρίτων καὶ φιλομαθεστάτων ἀκροατῶν. Παντοῦ ἐθαυμιζέτο τὸ εὐμέθοδον τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. Τὰ ἄλλοτε δυσκολώτατα φαινόμενα ἑλληνικὰ μαθήματα καὶ ἀτελείωτα εἰς πλήρη ἐκμάθησιν, διὰ τῆς ἀπλουτεσέως τῆς γραμματικῆς καὶ εὐκαταλήπτου παραδόσεως τοῦ Φιλητᾶ, ἐδεικνύοντο ἤδη τοῖς ἀκροαζομένοις εὐνόητα. Πλέον δὲ ἐνομιζέτο ἡ ἐκμάθησις τῆς ἀρχαίας γλώσσης πολυδάπανος καὶ μακροχρόνιος τοσοῦτον, ὥστε οὐδ' ὅλη ἡ ζωὴ τοῦ σπουδαστοῦ νὰ ἐπρῆξῃ εἰς τελειοποίησιν αὐτῆς.

Γραμματικὴ ἀκρίβεια τοῦ λακτικῶ κατὰ τὴν ἀνάλυσιν τοῦ συγγραφέως, ἀνάπτυξις ἐντελής τοῦ πραγματικοῦ ὅφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, ἦτοι περὶ τὴν ἱστορίαν, γεωγραφίαν, πολιτικὴν κατάστασιν τῆς ἀρχαιότητος, καὶ διαθέσιν ψυχολογικὴν καὶ εὐφράδειαν τοῦ συγγραφέως, ἐπὶ πᾶσι δὲ σύγκρισις τοῦ σχηματισμοῦ τῶν λέξεων καὶ φρασεολογίας τῆς ἀρχαίας μετὰ τῆς νεωτέρας γλώσσης, ὃ κατὰ Κοραῆν τὸ κυριώτατον εἰς τὴν εὐκαταληψίαν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ, συνετέλουν τὰ κύρια συστατικὰ τοιαύτης εὐμεθόδου παραδόσεως τοῦ διδασκάλου Φιλητᾶ. Ὅποια δὲ ἡ μελιβρύτος καὶ φιλολογικὴ ἀνάλυσις τῶν ποιητῶν τῆς ἀρχαιότητος! Ἐξηκρίβου τύπους καὶ σχήματα τῶν λέξεων κατὰ διαλέκτους. Ἐσύγκρινε τὰς διαλεκτικὰς μεταπλάσεις καὶ μετασχηματισμοὺς τῶν λέξεων πρὸς τὰς ἐξ αὐτῶν παραγομένας λατινικὰς καὶ νεοελληνικὰς. Παρέθετε εἰχούς ὀλοκλήρους τοῦ Βιργιλίου κατὰ μίμησιν τοῦ Ὀμήρου, καὶ τοῦ Ὀρατίου κατὰ μίμησιν τοῦ Πινδάρου. Ἀνέπτυσε τὸ ὄψος τῆς Ὀμηρικῆς ποιήσεως καὶ τὸ ἰδανικὸν καλὸν ὅφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις τῆς καλλιλογίας. Διέκρινε τὰ διάφορα εἶδη τῆς ποιήσεως κατ' Ἀριστοτέλην καὶ ἐκαλλιλόγει ἐπὶ τῶν ἀρχαίων πρωτοτύπων αὐτῆς. Παρ' αὐτοῦ πρῶτον ἠκούσαμεν ἐν Ζακύνθῳ τὰ Ὀμηρικὰ ζητήματα, ἦτοι τὸ περὶ ὑπάρξεως Ὀμήρου καὶ Τρωϊκοῦ πολέμου, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ ἰδίως ἀνήκουσιν ἀμφότερα τὰ ποιήματα Ἰλλίως καὶ Ὀδύσειας, ἢ συνεβέβησαν ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἐκ τῶν διαφόρων ἀσμάτων τῶν τότε κυκλικῶν ποιητῶν καὶ ῥαψωδῶν, ἐνὸς αὐτῶν ὄντος καὶ τοῦ Ὀμήρου. Ὅποιον δὲ αὐτῶν τὸ ἐνδιάφορον ὑπὸ φιλοσοφικῆν, ἱστορικῆν, θεολογικὴν καὶ ἐθνολογικὴν ἐπίκρισιν καὶ χρῆσιν! Κρίσις δὲ ἔρθῃ καθ' ὅλας τὰς ἀναπτύξεις αὐτῆς, διάνοια ἐμβριθῆς, καὶ πολυμάθεια οὐχὶ ἐπιπόλαιος διέκρινε τοιαύτας παρατηρήσεις τοῦ ἡμετέρου φιλολόγου. Ὅποια δὲ μελωδικὴ ἀνάγνωσις ῥυθμικῆ τοῦ ἀρχαίου εἰχῶς ἐξαμέτρου, Ἰαμβείου, ἐλεγειακοῦ καὶ τροχαικοῦ κα-

τὰ βυθμὸν, διότι ὁ Φιλίππος διετῆρει μὲν τόνον δξύτερον ἐπὶ τῶν τεσσάρων κυριωτέρων ἄρσεων τοῦ ἑξαμέτρου καὶ ἐπὶ τῆς ἐντονωτέρας συλλαβῆς τῆς ἄρσεως ἐκάστης διποδίας τῶν διμέτρων ἢ τριμέτρων Ἰαμβικῶν. Ἐξέβριμίζε δὲ

Μῆνιν α | εἶδε θε | ἄ Πη | λῆιχ | δε ὦ Αχι | λῆος

ἀλλὰ Μῆνιν α, εἶδε θεᾶ | Πηλῆιχ, δεῶ Αχι, λῆος
τὰ δὲ τρίμετρα Ἰαμβικά

πᾶν νεκρῶν | κευθμῶνα καὶ | σκοτοῦ πυλάς
καὶ τὰ τροχαϊκὰ τετράμετρα

Ἡ Βαθυζῶ | νων ἀνασσᾶ | Περσίδων ὕ | περτάτη
δ ἀναλογεῖ μὲ τὸν στιχουργικὸν βυθμὸν τοῦ Κορνάρου, ποιητοῦ τοῦ ἔρωτοκρίτου (Ἀλεξανδρινὸν δεκαπεντασύλλαβον).

Τοῦ κύκλου τὰ | γυρίσματα | π' ἀνεβοκα | τεβαίνουιν.
Ἀναδεχθεῖς δὲ τότε ὁ διδάσκαλος νὰ παραδίδη καὶ μαθήματα γεωγραφίας, ἱστορίας καὶ λογικῆς, συνέταξε στοιχειώδη γεωγραφίαν κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου Γουθρή, καὶ ἱστορίαν κατὰ τὴν τοῦ Καμεραρίου, ἀλλ' ἐκτενεστέραν καὶ μεθοδικωτέραν εἰς χρονολογίαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν προόδων ἐκπολιτεύσεως καὶ ἀνθρωπισμοῦ. Τὰ χειρόγραφα τῶν μαθημάτων αὐτῶν διατηροῦνται παρὰ πολλοῖς τῶν μαθητευσάντων ἐν Ζακύνθῳ, καὶ εὐρέθησαν μετὰ τῶν ἄλλων διασωζομένων ἐν τῇ οἰκογενεῖα τοῦ μακαρίτου. Δὲν παρέλειψεν ὁμοίως, καίτοι εἰς τοσούτα μαθήματα ἐπασχολούμενος, τὰς φιλολογικὰς καὶ ἀρχαιολογικὰς αὐτοῦ μελέτας καὶ συγγραφάς. Ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ ἐπιγραφή, ἢ ἐν χωρίῳ τῆς Ζακύνθου Μαιλινάδων διασωζομένη, περὶ ἧς τοσαῦτα ἠρχαιολόγησαν Ἄγγλοι, Ἴταλοι καὶ Γάλλοι περιηγηθέντες τὴν νῆσον, ἔδωκεν ἀφορμὴν ἐν Ζακύνθῳ τῷ τότε διδασκάλῳ καὶ βοηθῷ τοῦ δευτερεύοντος σχολείου Γ. Χρυσοβέργῃ νὰ ἐπικρίνη τὸν Φιλίππον, ὅτι κακῶς διώρθωσε τὴν λέξιν Ὀπήταιδι εἰς Ὄρθωσίην διότι ἢ μὲν ἐπιγραφή λέγει— Ἀρχικλῆς Ἀριστομένους καὶ Ἀλκιδάμα Ἀρχικλέους Κληρίππαρ τῶν αὐτῶν θυγατέρα θεοκολλήσασαν Ἀρτέμιτι Ὀπήταιδι, τὰ τετράμετρα τροχαϊκὰ, ὡς ἐκφωνοῦνται οἱ ἡμέτεροι Ἀλεξανδρινοὶ δεκαπεντασύλλαβοι. Ως δὲ οἱ ἄλλοι ἡμῶν σύγχρονοι μετρικοί δὲν ἐξεφάνει οὗτος τὰ μὲν ἑξάμετρα

τὰ τετράμετρα τροχαϊκὰ, ὡς ἐκφωνοῦνται οἱ ἡμέτεροι Ἀλεξανδρινοὶ δεκαπεντασύλλαβοι. Ως δὲ οἱ ἄλλοι ἡμῶν σύγχρονοι μετρικοί δὲν ἐξεφάνει οὗτος τὰ μὲν ἑξάμετρα

ὁ δὲ Χρυσοβέργῃς διήρσεσε τὴν λέξιν Ὀπήταιδι εἰς δύο Ὀπί τῆδε καὶ ἐξηγεῖ ἐν τῇ ἐκδοθείσῃ διατριβῇ περὶ τῆς ἐν Ζακύνθῳ ἑλληνικῆς ἐπιγραφῆς (Ναυπλίου 1834) Ὁ Ἀρχικλῆς τοῦ Ἀριστομένους καὶ ἡ Ἀλκιδάμα τοῦ Ἀρχικλέους τὴν θυγατέρα τῶν Κληρίππαρ, ἰέρειαν τῆς ἰσθμοῦ τοῦ τοκετοῦ Ἀρτέμιδος, ἔχουιν θαμμένην ἐδῶ. Ἀλλ' ὁ ἀρχαιομαθὴς Φιλίππος, εὐκρινήσας τὸ λεκτικὸν αὐτῆς ὡς Δωρικὸν ἰδίωμα σύνθετος τῶν τότε ἀρχαίων Ζακυνθίων, ἀποφαίνεται αὐτὴν ἀφιερωματικὴν ἢ ἀναθηματικὴν, ἐφιστᾶ τὴν προσοχὴν εἰς τὴν ἐνταῦθα νεωστὶ σημειωθείσαν λέξιν θεοκολλήσασαν, μόνον ἐν Πausanias ἐμφανισμένη καὶ ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Σνεϊδέρου θησαυριζομένην. Τὸ δὲ Ὀπήταιδι ἐκλαμβάνει ὡς δοτικὴν Δωρικὴν ἐπιθέτου τῆς Ἀρτέμιδος πατρωνυμικοῦ Ὀπίς, ὡς ἀναφέρουσιν ὁ Καλλιμάχος ἐν ὕμνῳ Ἀρτέμιδος καὶ ὁ Κικέρων ἐν τῷ περὶ φύσεως θεῶν (de Natura deorum). Ἐξηγεῖ λοιπὸν ὁ Ἀρχικλῆς ὁ υἱὸς τοῦ Ἀριστομένους καὶ ἡ Ἀλκιδάμα ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀρχικλέους τὴν θυγατέρα τῶν Κληρίππαρ, ἧτις ἰχρημάτισον ἰέρεια τῆς Ἀρτέμιδος τῆς θυγατρὸς τοῦ Ὀπίδος (ἀνέθηκαρ μνήμης χάριν). Τὰς ἀρχαιομαθῆς παρατηρή-

σεις αὐτὰς ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ *Ἰονίῳ Ἀρθολογίᾳ*, ἐν τῶν ἀξιολογωτέρων τότε περιοδικῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐν ᾧ πολλοὶ τῶν σοφῶν Ἑπτανήσιων, Ἄγγλων καὶ Ἰταλῶν συνέγραφον προτροπῇ τοῦ τότε Ἄρμωστοῦ Νούγεντ, μεθ' ὧν καὶ ὁ καθηγητὴς Ἀσώπιος ὅστις κατεχώρησε διεξοδικῶς τὰ περὶ ἑλληνικῆς ἀναπτύξεως πολυμαθέστατα ἄρθρα.

Ἀλλὰ καὶ ἡ δημοσία Βιβλιοθήκη Ζακύνθου ἧς προέδρευεν ὁ διδάσκαλος, συστηθεῖσα ἐκ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἑπτανησίου δημοκρατίας τῷ 1803 διὰ συνεισφορᾶς τῶν Ζωσιμάδων καὶ πολλῶν προύχόντων τῆς νήσου, ὧν διαμνημονεύονται Ροβέρτος ὁ Σολωμὸς καὶ Φραγγίσκος Μουτσᾶς ἀφιερῶσαντες δλοκλήρους τὰς βιβλιοθήκας των, οὐκ ἐλίγη τροφὴν διανοίας τῷ Φιλίππῳ προσέφερεν. Ἐν αὐτῇ τότε μελετῶν τὸν Βιργίλιον καὶ συμπαραθέτων πρὸς τὴν εἰς ἀρχαίαν ἐπικὴν γλῶσσαν μεταφρασιν Εὐγενείου τοῦ Βουλγάρεως, ἧς ἀντίτυπα τινὰ ἀπεστάλησαν ἐκ Ρώσσης διαταγῇ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου Α'. κατώρθωσε νέαν μετάφρασιν Βιβλίων τινῶν τῆς Αἰνείαδος. Κατὰ τὴν μελέτην αὐτὴν ἐχρησίμευσεν αὐτῷ εἰς ὄχι ὀλίγα βοηθήματα καὶ ἡ βιβλιοθήκη τῆς οἰκογενείας Βούλτσου, πλουσία εἰς ἐκδόσεις σπανίας ἀρχαίων κλασσικῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων, καὶ ἄλλων νεωτέρων ἀρχαιολογικῶν βιβλίων. Ταῦτα συλλεχθέντα ὑπὸ τινος Ἄγγλου ἀρχαιολόγου Anderson ἠγόρασεν ὁ μακαρίτης Ἰ. Διονύσιος Βούλτσος, καὶ πλουτίας αὐτὴν με νεώτερα πολυτίμα βιβλία, ὧν τὸ διαβόητον τοῦ Κατρεμὲρ Κενσῆ; Ζεὺς ὁ Ὀλύμπιος, κατέστησε μίαν τῶν ἀξιολογωτέρων ἰδιωτικῶν βιβλιοθηκῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ὀλόκληρον δὲ τὴν μετάφρασιν τοῦ Β'. Βιβλίου τῆς Αἰνείαδος ἐξέδοτο ἐν παρέργοις φιλολογικοῖς— ἐν Ἀθήναις 1842. Λόγος δὲ πολλὸς ἐγένετο αὐτῆς δι' ἄρθρων φιλολογικῶν καὶ ἐπικρίσεων, καταχωρηθῶν ἐν ταῖς ἐφημερίαις τῆς Ἑλλάδος. Τὰ ἔρθρον δὲ αὐτῶν ἄς ἐπικρίνωσιν οἱ

εἰδημονέστεροι τῶν φιλολόγων. Ἀνεγνώσε δὲ καὶ διατριβὴν τινα περὶ καλοῦ τότε ἐν τῇ ἑταιρίᾳ τῶν φιλομαθῶν Ζακυνθίων, συστηθείση ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Κυρίας Λόγγλεῦ Ἄγγλίδος καὶ συζύγου τοῦ τότε τοποτηρητοῦ Ζακύνθου, ἣν διὰ τὸ πολυμαθὲς αὐτῆς ἐκάλει ὁ ἡμέτερος Φιλίππος *Ἀγγλίδα ὑπαιτεία φιλόσοφον*. (Ἐπεταί τὸ τέλος.)

Δ' ΑΛΜΑΝΤΗΣ

Ἡ

Τὸ θῦμα τῶν παραπτωμάτων τυφλῆς

καὶ μοχθηρᾶς νεότητος.

(Ὅρα φυλλάδιον 14ον)

Ἦτο ἀνάγκη ὅπως ἀπομακρυνθῶ ἐκ τοῦ κύκλου οἰκογενείας μεθ' ἧς ἤδη συνδεσμένη δι' ἰσχυρῶν καὶ ἀδιασπαστῶν δεσμῶν. Οἱ φίλοι μου θὰ ἀνησυχῶν δι' ἐμὲ, καὶ ἐκτὸς τούτου κατεπείγουσαι ὑποθέσεις, δι' ἧς ἐπεφορτίσθη παρὰ τῶν συγγενῶν μου, με ἀνελάουιν εἰς τὴν πόλιν τοῦ*** Πόσον με ἐλόπησεν ἡ σκληρὰ ἐκείνη στιγμή ὁ ἱππότης τοῦ Κέρσαν ἐγνώριζε ποῖος εἶμαι τὸν ἐπληροφόρησα περὶ τῶν ἀφορώντων με' με ἐνέπλησε ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὸ εὐγενὲς στάδιόν μας.

— Ἀγαπητὲ κόμη, μοι εἶπεν, ἡ ὑπηρεσία τοῦ Βασιλέως εἶναι τὸ μόνον στάδιον, ὅπερ ἀρμόζει εἰς ἕνα Γάλλον νὰ διατρέξῃ, καὶ μάλιστ' εὐγενῆ. Ἐγὼ ἔσχον τὸ εὐτύχημα νὰ χύσω τὸ αἷμά μου ὑπὲρ τοῦ ἐνδόξου Μονάρχου ἡμῶν, τοῦ φιλοστόργου ἀγαπῶντος τοὺς εὐγενεῖς του! κινδυνωδῶς ἐπληγώθη εἰς τὴν μάχην τοῦ***. Ἐγκαρδῶς λυποῦμαι μὴ δυνάμενος νὰ τῷ προσφέρω τὰ λείψανα τῆς ζωῆς μου εἰς ὑμᾶς ἀπόκειται, κρατερὰ καὶ ἀν-

δρεία νεολαία, να μᾶς αντικαταστήσειτε. Ἐγὼ δλοψύχως θά συμμετέχω εἰς τὰ αἴσια καὶ ἔνδοξα κατορθώματά σας. Ἐάν ἐπί τινα χρόνον ἀκόμη διαμείνητε ἐν*** μὴ λησμονήσητε τὸν πτωχὸν ἐρημίτην, καὶ ἔλθετε νὰ μᾶς ἐπισκεφθῆτε· δὲν εἶναι ἀληθές, προσφιλὴς θυγάτηρ, ὅτι θὰ εὐχαριστηθῆς βλέπουσα τὸν Κύριον Κόμητα;

Ἡ Κλημεντία ἐφάνη συγκυρμένη. Ὁ Κέρσαν οὐδόλως ἔστρεψε τὴν προσοχὴν τοῦ πρὸς αὐτὴν· ἀλλ' ἡ ταραχὴ τῆς ἐκείνης δὲν διέφυγεν τὰ ὄμματα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐνσχολημένα εἰς τὸ νὰ θεωρῶσι μόνον τὴν ἀξιολάτρευτον θυγατέρα του.

Νὰ εἶπω ὅτι εὐμενὴς ὑπῆρξε δι' ἐμὲ ἡ σύμπτωση; οἴμοι! ἡ στιγμή ἐκείνη ἀπεφάσισε περὶ τῆς δυστυχίας μου καὶ τῆς ἀπωλείας μου. Ἦλθέ τις ζητῶν τὸν Κέρσαν, ὅστις μὲ παρακαλεῖ νὰ περιμείνω αὐτὸν ἐπὶ στιγμὴν, καὶ μὲ ἀφίνει μετὰ τῆς Κλημεντίας. Ἦμεθα μόνον! αἰφνίδιος τρόμος μὲ καταλαμβάνει, τὰ γόνατά μου υποκλίνουσιν· οἱ ὀφθαλμοί μου μόλις διακρίνουν· καθ' ὅλας τὰς αἰσθήσεις μου ὑφίσταται ἀνεκφορστὸν ἀνατροπὴν· ἀπόλωστα τὸν λόγον· τὰ βλέμματά μου ἐπὶ πᾶσι ἀκολουθοῦσι τὸν Κέρσαν· δὲν τὴν βλέπω πλέον, καὶ τρέχω ἵνα ριφθῶ εἰς τοῦς πόδας τῆς Κλημεντίας ἥτις μένει ἐκχλωμένη.

— Ὁράξαι Κλημεντία, λέγω πρὸς αὐτὴν, τομῆσαι νὰ λάβω τὴν χειρὰ τῆς, καὶ νὰ ἐντυπώσω ἐπ' αὐτῆς φλογερὸν φίλημα, σὲ ἀγαπῶ... σὲ λατρεύω... Μετ' οὐ πολὺ θὰ σὲ ἐγκαταλείψω· ἀλλ' ἡ καρδία μου, ἡ καρδία μου, ἦν ὄλην κατέχεις, μένει διὰ δεσμῶν ἀδιεξήκτων συνοδευμένη μετὰ σοῦ. Καλλίμορφος, χαρίεσσα κόρη, εἶπέ μοι μόνον, εἶπέ μοι, ὅτι μοι ἐπιτρέπεις νὰ σὲ λατρεύω, ἄλλο δὲν ἐπιταλοῦμαι πρὸς σοῦ, ἢ ἕνα λόγον, ἐν βλέμμα τῶν ὤραϊων ἐκείνων ὀφθαλμῶν, ἀφ' ὧν προσμένω τὴν ἀπόφασίν μου.

— Τί ζητεῖτε, Κύριε; ἀποκρίνεται τεταραγμένη ἡ Κλημεντία, καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἐρυθριῶσα,

— Ὁ πάππος σου ἐπιστρέφει· ὦ! μὴ βραδύνη; νὰ μὲ ἀποκαταστήσης τὸν εὐδαιμονέστερον τῶν ἀνθρώπων· δὲν ζητῶ πρὸς σοῦ, Κλημεντία, ἢ ἕνα λόγον, ἕνα μόνον λόγον. Καὶ ἐξηκολούθουν νὰ μένω πρὸ τῶν ποδῶν τῆς.

— Ἀλλὰ, Κύριε, ἐγέρθητι· ἐάν σὰς ἴδῃ ὁ πατήρ μου...

Καὶ τῶντι, παρ' ὀλίγον ὁ Κέρσαν νὰ μὲ καταλάβῃ ἐν τῇ στάσει ἐκείνῃ ἠσθανόμην ἐν ἐμοὶ τὴν ταραχὴν ἣν ἐν αὐτῇ διήγειρα, καὶ μόλις ἠδυνήθη νὰ ὑποκριθῶ ἀταραξίαν, οὐδόλως ἐν τῇ καρδίᾳ μου ὑπάρχουσαν.

Ἰπὸ ἀπελπισίας καταλαμβάνομένη μέλλων νὰ ἀναχωρήσω χωρὶς νὰ ἀκούσω τὴν τοσούτω ἐνδιαφερούσαν με ἐκείνην λέξιν. Ἀφίνω τέλος τὸν ἀγαθὸν εὐγενῆ, ὅστις μὲ ἐπλήρου ἐκ τῶν φιλοφροσυνῶν ἐκείνων, αἵτινες εἰσὶν ἡ ἐκχυτὶς τοῦ αἰσθημάτων, καὶ ὄχι ἡ κενὴ καὶ ἄγονος ἐνδειξις τῆς ἐπιπλάστου ἐκχύσεως, ἣν ἡ ἐθιμοταξίς ἐπιιδιώκει. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἀνεζήτουν τοῦς τῆς Κλημεντίας, καὶ τῇ ἐζήτουν ἀπάντησίν τινα. Αὕτη προλαμβάνει τὸν Κύριον τοῦ Κέρσαν καὶ μὲ φωνὴν τρυφερὰν καὶ ἐρωτικὴν, καὶ ὡσεὶ παραφερθεῖσα ὑπὸ ἐκτάκτου ῥοπῆς, μοὶ λέγει·

— Θὰ ἰδοθῶμεν πάλιν, Κ. Κόμη;

Ἐπειτα κλίνουσα τοῦς μέλανας μεγάλους ὀφθαλμούς τῆς ἀνχωρεῖ.

Ὁ πατήρ μὲ συνοδεύει μέχρι τῆς θύρας τῆς οἰκίας τοῦ ἐγκαλιζόμεθα, καὶ ἐπιτυχάνει νὰ τῷ ὑποσχεθῶ ὅτι θὰ ἐπιστρέψω ἵνα καὶ πάλιν ἐπισκεφθῶ τὸ παρ' αὐτοῦ καλούμενον ἐρημιτήριόν του.

Ἡ ὄρασις μου δὲν εἶχεν ἔτι ἀπολέσει τὸ ἐνδιχίτημα ἐκεῖνο, ὅπου ἔμεινε ἡ ψυχὴ μου· ἀνακράζω· ναί, θὰ ἐπανεέλθω ἵνα λατρεύω τὴν Κλημεντίαν μου· αὐτὴ ἀπὸ τοῦδε θὰ κυριαρχῇ ἐφ' ὅλων τῶν αἰσθημάτων μου, καὶ πρὸς αὐτὴν θὰ στρέφονται πάντες οἱ διαλογισμοί μου· ἡ Κλημεντία θέλει εἶσθαι ἡ μόνη κυρίαρχος τῆς τύχης μου.— Ἀναμιμνησκόμενος δὲ τὴν διαφυγοῦσαν ἐκφρασίν τῆς καθ' ἣν στιγμὴν ἐμέλ-

λομεν νὰ χωρισθῶμεν, ἐγκατέλειπον ἑμαυτὸν εἰς τὴν κολακευτικώτερον ἐλπίδα· ἐμελέτων ἐκάστην λέξιν, ἐκάστην συλλαβὴν· «θὰ ἰδοθῶμεν πάλιν;» ἔτυχον, ἔλεγον κατ' ἑμαυτὸν, τῆς μᾶλλον ἀπολίτου καὶ εὐκρινούς διαδηλώσεως. Δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς, ἀντερῶμαι. ὦ! ἀγαπῶμαι ἴσως ὡς δύναμαι νὰ ἀγαπήσω;

Συνηθῶν μετὰ τῶν φίλων μου· δὲν μὲ ἀνεύρισκον πλέον ὅποιος ἤμην ὅτε ἐξ αὐτῶν ἐχωρίστην. Σύννοους καὶ μελαγχολικὸς ἐθήρευον τὴν μοναξίαν. Ἐχουν δάκρυα, ἐγὼ, ὅστις πρότερον συνέτρεχον εἰς τὰς διασκεδάσεις τῶν συναναστροφῶν μετ' εὐθυμίας καὶ ζωηρότητος τοιαύτης, τὴν ὁποῖαν οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἀλλοιώσῃ· ἐγὼ αὐτὸς ἐθαύμαζον τὴν αἰφνιδίαν ταύτην ἀναστάτωσιν, ἀλλ' ὅτε ἠρώτων τὴν καρδίαν μου, εὐθὺς ἡ αἰτία καθαρὰ μοὶ διεδηλοῦτο. Εὐαισθησία καὶ ἔρωσ· κατ' οὐδὲν συντάσσονται μὲ τὴν εὐθυμίαν καὶ ζωηρότητα· ὁ ἀληθὴς ἔρωσ ὁμοιάζει πολὺ μὲ θρησκευτικὴν λατρείαν, ἥτις ἐμπνέει τὴν σύννοιαν, καὶ εἶδός τι ἀπαρνήσεως παντός ὅ,τι δὲν ἔχει σχέση μὲ τὸ ἀγαπώμενον ἀντικείμενον· καὶ ἐγὼ παρητήθη τῶν ἀπατηλῶν ἐκείνων ἡδονῶν, αἵτινες ἦσαν ὁ σκοπὸς τῶν σκέψεων καὶ ἀνοησιῶν τῶν φίλων μου. Ἐν τῷ κρυπτῷ οὐδὲν ἄλλο ἐσκεπτόμην, ἢ τὴν Κλημεντίαν, καὶ τὴν ἡδονικὴν βαχχείαν, ἣν ἤθελον δοκιμάσῃ ἐπαναβλέπων αὐτήν. ὦ! ἐάν ποτε δυναθῶ νὰ τῇ ὁμιλήσω ὡς ἐπιθυμῶ περὶ τοῦ ἔρωτός μου, νὰ τῇ δείξω τὴν ἐπιβροχὴν ὄλην, ἣν ἐπὶ τῆς καρδίας μου ἔχει, πιστεύω ὅτι θέλω τὴν συγκινήσει! ἄ! ὁποῖα εὐδαιμονία ἐάν κατορθώσω νὰ καταστήσω αὐτὴν ἐρασίαν καὶ εὐαίσθητον, ἐάν οἱ ὠραῖοι ὀφθαλμοί τῆς προσηλωθῶσιν ἐπὶ τοῦ διακαεστέρου τῶν ἐραστῶν! Κλημεντία, ἐν ἀπάσῃ τῇ οἰκουμένη δὲν ὑπάρχει πλὴν ἐμοῦ ἄλλος τις δυνάμενος νὰ ἐκτιμῆσῃ τὴν ἀξίαν τοσαύτης καλλονῆς· ὄχι, μὲ ἠδύνει καὶ τέρπει ἢ πρὸς τοῦτο πεποιθῆσαι· δὲν ὑπάρχει καρδία ὡς ἡ ἰδική μου, καὶ ἡ καρδία

αὕτη εἶναι ἔργον σου, ἀξιολάτρευτος ἐρωμένη μου· παρὰ σοῦ ἔλαβον αὐτὴν τοσοῦτον φλογώδη, τῶσον ἀγνήν· ἤθελον προτιμῆσῃ ἐν μειδίᾳ τοῦ χιρίεντος καὶ γλυκεῖος στόματός σου ἀνθ' ὅλων τῶν χαρίτων τῶν γυναικῶν ἐκείνων, ἐνώπιον τῶν ὁποίων μέχρι τοῦδε ἔκλινον τὸ γόνυ.

Ὅστω λοιπὸν, φίλε Ἰππότα, συνεδαύλιζον τὴν καταβιβρώσασάν με φλόγα· ἀνυπερόμνος ἐπόθουν τὴν στιγμὴν τοῦ νὰ ἐπιστρέψω πρὸς τὴν ἀξιοτίμη Κέρσαν, νὰ τρέξω δηλονότι καὶ προσπέσω εἰς τοῦς πόδας τῆς Κλημεντίας. Οἱ ὀφθαλμοί, ἡ μᾶλλον ἡ καρδία μου ἀενάως προσκλυτοῦ ἐπὶ τῆς εἰκόνης ταύτης, ἦν ἐθεώρουν ὡς τὴν τῆς ὑπερτάτης εὐδαιμονίας.

Ἡ τοσοῦτον περιμενομένη αὕτη στιγμή ἔφθασεν· ἐννοεῖτε δὲ μεθ' ὁποίας ζέσεως καὶ προθυμίας ὠφελήθη ταύτης ὑπὸ τὴν πρόφασιν ὀλιγομέρου ταξιδίου ἐπανέρχομαι πρὸς τῷ Ἰππότῃ. Ἡ ἀξιολάτρευτος κόρη τοῦ κατεγίνετο παρ' αὐτῷ δρέπουσα ἀνθη. Ὅποια θέα δι' ἕνα ἐραστήν! Ἡ Κλημεντία ἐφαίνετο ἀμιλλωμένη πρὸς τὰ ἀνθη ἐκεῖνα ἐπὶ δροσερότητι καὶ λαμπρότητι· μόλις ἰδοῦσά με προσφέρει τὰς λέξεις ταύτας μόνον·

— Ἄ! ἰδοὺ ὑμεῖς, Κύριε.

— Ναί, δεσποσύνη, θὰ πιστεύετε ἴσως ὅτι, ὅταν εὐτυχῆσῃ τις νὰ γνωρίσῃ τὸν Κύριον πατέρα σας καὶ ὑμᾶς, δὲν θὰ ἐπιθυμῆσῃ ἀνυπομόμως ὅπως σὰς ἐπανίδῃ;

Ὁ ἀγαθὸς Ἰππότης ἐνεφορεῖτο ὑπὸ τῆς εἰλικρινείας καὶ ἀπλότητος αἵτινες πάντοτε συνοδεύουσιν ἀγνὸν πρόσωπον· καὶ ἀνεπιτήδειος εἰς δυσπιστίαν καὶ ὑπόνοιαν, εἰς τοῦς λόγους μου δὲν διέβλεπεν ἢ τὴν ἄδολον καὶ ἀφελῆ ἀγάπην, ἥτις εἶναι ἡ ἐκχυσις τῶν ἐντίμων καὶ εὐαίσθητων ψυχῶν· πολὺ ἀπείχε τοῦ νὰ πιστεύσῃ, ὅτι τα αἰσθηματά μου πάντα καὶ αἱ ἐκφράσεις μου δὲν ἀνέπνεον ἢ τὸ σφοδρότερον πάθος πρὸς τὴν θυγατέρα του. Ἦσαν στιγμαί, καθ' ἃς ἠσθανόμην ἐλέγχους· νὰ καταχρασθῶ τῆς εὐπιστίας γέρον-

τος τοσοῦτον σεβαστοῦ καὶ τοσοῦτον
εὐκόλως ἐκδηλοῦντος τὴν εὐγενεστέραν
καὶ τὴν μαλλον ἐνάρετον ψυχὴν! ἀλλ'
ἐν βλέμματι τῆς Κλημεντίας ἐθριάμ-
βευε κατὰ τῶν ἐνδοιασμῶν μου οὐδ'
ἔβλεπον ἄλλο πλεόν, ἢ ἐξοχόν τι δε-

καπενταετὲς πλάσμα· τότε τὰ πάντα
ἐξηφανίζοντο ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ μου.
Ἐ! πόσον ἀσθενὴς καὶ ἀνίσχυρος εἶναι
ὁ ἐρθὸς λόγος, ὅτε ὁ ἔρωσ κυριεύσῃ
νεαράν καρδίαν.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Φίλοι ἀναγνώσται ἀπὸ καρδίας
Παρακαλῶ προσεκτικοὶ νὰ μ' ἀκουστέ.
Εἶδα στὸν ὕπνο μου, πῶς μία Μάννα
Μὲ λαχτάρα μου ἔλεγε τ' ὄνειρό της.
Κι' ὅπως τ' ἀκουσα καὶ ἐγὼ σὰς τὸ γράφω.
Ἔνα παράπονο εἶν' ὅλη του ἡ Ἱστορία.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΚΑΦΟΚΕΦΑΛΟΣ.

Διήγησις τοῦ Ὀνείρου.

Μοῦ ἔλεγε πῶς—ἀπὸ ἄστρα
Ὁ οὐρανὸς φεγγοβολοῦσε,
Ἦτον νύχτα, κι' ἀντηχοῦσε
Ἦ φλογέρα τοῦ Βοσκοῦ,

Ἐποῦ δ' ἤχος τῆς ἔξηγοῦσε
Τὴ λαχτάρα τῆς καρδιάς του,
Τὸ στερνὸ τσ' ἐρωτικιάς του
Δόγῃ τ' ἀποχωρισμοῦ.

Καὶ σὲ τέτοια ὠραία θωρίξ,
Μαυροφόρα, πικραμένη,
Εὐρισκόμουν ἔαπλωμένη
Κ' ἐκοιμώμουν γλυκά,

Ἐνοῦ Πλάτανου τὸ ἴσκιον,
Κ' εἶχα μόνη συντροφιά μου
Τὰ πικρὰ στεναγματά μου
Καὶ τὸν πόνο στὴν καρδιά.

Μὲ δλάνοιχτα τὰ μάτια
Γλυκὸ ὄνειρο ἐμπροστά μου
Ἐθωροῦσα, καὶ ἡ μιλιά μου
Ἐλεγε πῶς θε νὰ ὀγγί.

Ἐβλεπα πῶς φτερουγοῦσαν
Στοῦ Πλάτανου τὰ κλαδάκια,
Τρία λευκὰ περιστερὰκια
Μὲ ἀγγελικὴ μορφή.

Πῶς ἐδένανε τὸ στόμα
Στὰ γλυκὰ φιλήματα τους,
Κι' ἀπὸ μέσα ἀπ' τὰ φτερά τους
Σπίθες ἔβγαίναν φωτιάς.

Πότε ἄξαφνα ἐχάνονταν
Κ' εὐωδία κρίνου ἔχυναν,
Πότ' ἐφαίνοντο καὶ ἀφίαν
Δυὸ λαλιάς παρηγοριάς.

Ἄλλ' ἀνάμεσα πὸ κείναις
Ταῖς λαλιάς ἄλλαις ἐβγήκαν
Στὴ σιγμῇ, κ' ἐκεῖ ἀκουσθῆκαν
Καθαραῖς ἀνθρωπιναῖς,

Ἐποῦ ἐλέγαν μ' ἀρμονία
—Εἶμεθα τρεῖς φιλενάδες,
Καὶ στοῦ Πλάστη ταῖς λαμπράδαῖς
Ἐχομε ταῖς κατοικιάς.

Τότε ἡ μιλιά μου λέει—Μάννα,
Δὲν μ' ἐγνώρισες ἀκόμα;
Δὲν μὲ ἔβαλες στὸ χῶμα
Μ' ὄλο δάκρυα καὶ φιλιὰ;

Δὲν μὲ ἐσφιξες στὰ στήθη
Τὴ στερνὴ μου τὴν ἡμέρα;
Μὲ τὸ δῦστιχο Πατέρα
Δὲν μ' εὐχήθηκες θερμά;

Ὅταν σ' ἄφησα σθουμένη
Μ' ἀπεθύμα τὴ ματιά μου
Κ' ἐχάνοτουνα ἡ μιλιά μου
Μὲς τὸ χεῖλό σου τ' ἀχνό,

Δὲν μοῦ φώναξες καὶ μοῦ ἔπε;
—Τί μ' ἀφίνεις θυγατέρα
Εἰς τὴ μαύρη τούτη σφαῖρα
Ἐρμη Μάννα νὰ θρηνώ!

Ἦ Λοῖζα σου (1) εἶμαι Μάννα,
Μὴν πικραίνεσαι ψυχὴ μου,
Κάθε μέρα τὴ δέησί μου
Στὸν Θεὸ κάνω γιὰ σέ.

Ἐ ἄλλαις δύο περιστέραις
Ὅπου βλέπεις στὸ πλευρό μου,
Ἦ μιλιά εἶν' ἡ Μαριγώ μου (2)
Ἐποῦ δὲν μ' ἄφησε ποτέ.

Καὶ ἡ ἄλλη εἶν' ἡ Ἰωάννα (3)
Πιστὴ φίλη μας κ' ἐκείνη
Ἐποῦ δὲν ἤθελε νὰ μείνη
Εἰς τὸν Κόσμον τὸν τυφλό,

Καὶ ἀφ' τὴ γῆ μὲ γλυκὸ γέλιο
Ξάφνου ἔφυγε μιὰ μέρα
Παρατώντας τοῦ πατέρα
Καὶ τῆς μάννας τὸν καὶμό.

Ὅπως ἤμεθα στὸν Κόσμον
Τῆς φθορᾶς ἀγαπημέναις,
Ἐτσι εἶμεθα ἐνωμέναις
Μάννα μου στὸν Οὐρανό.

Μ' ἄλλαις εὐμορφαῖς παρθέναις
Τὸν Θεὸν ὑμολογοῦμε
Καὶ τὸν παρακαλοῦμε
Γιὰ τὸν κάθε ἀμαρτωλό.

(1) Περιφλημένη θυγάτηρ Γεωργίου Μεσσάλα, ἐγκαταλείψασα τὰ ἐπίγεια εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας τῆς.

(2) Ἀγγελόμορφο κοράσιον τοῦ Ἀλέξ. Κουμουνοῦρου, ἀκριβεστάτη φίλη τῆς ἑνω Λοίζης, ἀναβᾶσα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ αὐτὴ εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας τῆς ὀλίγον πρὶν τοῦ θανάτου τῆς φίλης τῆς.

(3) Ὠραῖον ἄνθος, θυγάτηρ Ἀνδρέου Συγοῦρου, παραιτήσασα τὸν φθαρτὸν τοῦτον Κόσμον γα-μογαλῶσα, εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς νεότητός τῆς.

Ἐχε γελᾶ, ζῶ δι' ἐσενα,
Δὲν ἐπέθανα Μαννοῦλα.
Εἶπε, κ' ἔπαψε ἡ φωνοῦλα
Μ' ἕνα φίλημα γλυκὸ.

Φτερουγίσματ' ἀντηχῆσαν
Μακρυνά, μέτα ἔς τ' ἀέρι,
Φεύγει ἡ νύχτα καὶ τ' ἀστέρι
Ἐφεγγε τ' αὐγερινό.

Τὰ πουλάκια φτὴ φωλιά τους
Τὰ τραγούδια τους ἀρχίσαν
Ὡς τοῦ ξάφνου μ' ἐξυπνήσαν
Ἀπ' τὸν ὕπνο τὸν βαθύ.

Ἐσηκώθηκα μὲ τρόμον
Καὶ τρεῖς κάνω τὸ σταυρό μου,
Κ' εὐθύς εἶπα τ' ὄνειρό μου
Εἰς τὸν πρώτο 'ποῦ ἔχα ἰδῆ.
Ἀριστείδης Καφοκέφαλος.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Εἰς δεκανεὺς τῶν σωματοφυλά-
κων Φριδερίκου τοῦ Μεγύλου, ἀν-
δρείος μὲν ἀλλ' ἐπίσης καὶ μαται-
όφρων, ἔφερον ἄλυσιν ὠρολογίου,
ἀφ' ἧς ἀνήτησεν, ἐλλείπει ἄλ-
λου τινός, σφαῖραν τουφεκίου. Ὁ
Φριδερίκος ἔμαθε τοῦτο.

— Δεκανεὺ! νὰ ἐχωμεν καλὸν ῥώ-
τημα πρέπει νὰ ἦσαι πολὺ οἰκονό-
μος, διὰ νὰ δυνηθῆς νὰ ἀγοράσῃς
ὠρολόγιον. Τὸ ἰδικό μου δεικνύει ἔξ
ὧρας· ποῖαν δεικνύει τὸ ὠρολόγι-
όν σου;

— Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ δε-
κανεὺς ἐξάγων τὴν σφαῖραν, τὸ
ὠρολόγιόν μου δὲν δεικνύει οὔτε
πέντε, οὔτε ἔξ ὧρας, ἀλλὰ μὲ εἰ-
δοποιεῖ ἐκάστοτε ὅτι πρέπει νὰ ἦ-
μαι ἔτοιμος ὅπως ἀποθῶνῶ ἀμέ-
σως ὑπὲρ τῆς ὕμ. Μ.

— Εὖγε φίλε μου, τῷ ἀπεκρίθη ὁ Φριδερικὸς συγκινηθεὶς· λάβε τὸ ὠρολόγιον τοῦτο διὰ τὴν γνωρίσῃς καὶ τὴν ὥραν καθ' ἣν θέλεις ἀποθάνει ὑπὲρ ἐμοῦ.

Τὸ ὠρολόγιον ἔπερ ὁ βασιλεὺς ἔδωκε τῷ δεκανεὶ ἦτον ἀδαμαντοκόλλητον.

Δυστυχῆς τις πένης τείνων ἐπαίτιδα χεῖρα πρὸς τὸν Δούκα τῆς Νορβουμβερλάνης τῷ ἔλεγεν « εὐελπίζομαι, Δοῦξ, ὅτι θέλετε εὐαρεστηθῆ νὰ μοὶ δώσητε κάτι τι καθόσον ἀμφοτέροι ἀνήκομεν εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν, ἀμφοτέρων ὄντων ἀπογόνων τοῦ Ἀδάμ ». « Βεβαίως » προστίθησιν ὁ Δοῦξ « ἰδοὺ ὄθεν δι' ὑμᾶς ἔν πέννιον, ἂν δὲ οἱ λοιποὶ τῆς οἰκογενείας σου εὐαρεστηθῶσι νὰ σοὶ προσφέρωσι τόσον πολὺ μετ' ὀλίγον θὰ ἀποκατασταῆς πλουσιώτερός μου ».

Ὁ Δοῦξ δὲ Μοντεσιέρος διδάσκαλος τοῦ δελφίνου, υἱοῦ τοῦ Λουδοβίκου XIV, διεφημίζετο ὡς ὁ μόνος τῶν ἀυλικῶν τοῦ Μονάρχου ἑκείνου ὅστις ἐλάμβανε τὸ θάρρος νὰ λέγῃ πρὸς αὐτὸν τὴν ἀλήθειαν. Ὅταν ὁ Λουδοβίκος ἡμέραν τινα τὸν ἠρώτησε τίνοι λόγῳ ἐσυγχώρησεν ἄνθρωπον ὅστις εἶχεν ἀποκτείνῃ δεκαενέα, ἀφοῦ τῷ ἐδόθη ἄπαξ ἡ χάρις ὅτε διέπραξε τὸ πρῶτον κακούργημα· Οὐχί, Βασιλεῦ, ἀπήντησεν ὁ Μοντεσιέρος, αὐτὸς ἓνα μόνον ἐφόνευσε, ἡ ὑμετέρα Μεγαλειότης ἐφόνευσε τοὺς δεκαενέα.

— Χειροῦργος προσκληθεὶς παρά τινος εὐγενοῦς, ὅστις εἰς τινα μονομαχίαν εἶχε πολὺ ἐλαφρῶς τραυματισθῆ, ἔδωκε διαταγὰς πρὸς τὸν ὑπηρέτην του νὰ μεταβῆ εἰς τὸν

οἶκον μετ' ὅσου τάχους καὶ νὰ φέρῃ εἶδος τι ἀλοιφῆς. Ὁ τραυματίας στραφεὶς κάτωχρος τῷ εἶπεν « ἐλπίζω, ἐξοχώτατε Κύριε, νὰ μὴ τρέχωμεν κίνδυνον ». « Μάλιστα τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων, ἐπειδὴ ἂν ὁ ὑπηρέτης δὲν ἐπιστρέψῃ ταχέως τὸ τραῦμα θὰ ἐπουλωθῇ πρὸ τῆς ἐπανόδου του ».

ΑΙΝΙΓΜΑ.

Ἐχω κατάσπρα τὰ γένεια,
νύκτα ἡμέρα ἀγρυπνῶ.
Χάρις εἰς ἐμὲ 'ποῦ ζῆτε
εἰς τὸν Κόσμον τὸν ἐδῶ.

Ὅκτῳ ἔχω ὄλα μέλη,
καὶ μετέσσαρα τὰ πρῶτα
Πλάττει, φίλε ἀναγνώστα,
ἐπιθυμητὸν καρπὸν.

Ἄν στὸ ἔβδομον προσθέσης
τὸ ἐπόμενον τοῦ πρώτου,
Ἄκου, ἄκου! εἶδος κρότου.
θροῦς!... ἐσθῆτος, ἐρασιά!

Ῥίψε κάτω τὸ κεφάλι,
κ' εἰς τὸν πλάτανον ὑποκάτω,
'Κεῖ 'ποῦ τρέχει ῥύαξ κάτω,
κάθησε ν' ἀκροασθῆς.

Κόψε ἂν θέλῃς τὸν λαιμὸν του —
χάνεται ἡ ἁρμονία,
Ἄν καὶ ἔκαμες ὡτία
τρία τώρα μετ' ὃν βροῦν!

Πέτα πάλι τὴν κοιλιάν του.
Τ' εἶναι ὅς, χοῖρον καλοῦσι.
Εὖγε, μ' εὖρηκες ἀμέσως!
αἱ ἴδιαί λέξεις σου λαλοῦσι.
(Ἡ λύσις εἰς τὸ προσεχές).

A QUESTION D'ORIENT.

48

JOURNAL HEBDOMADAIRE, POLITIQUE ET FINANCIER.
PRIX D'ABONNEMENT.

Belgique France et Angleterre: un an 30, fr.
— — — six mois, 16 »

Pour la Turquie et les autres pays, le port en sus.

Ἐπὶ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἤρξατο ἀπότινος ἤδη ἐκδιδομένη ἐν Παρισίοις ἀξιολογώτατη ἐφημερίς. Ὁ φιλελληνικὸς καὶ νευρωδέστατος κάλαμος τῶν συντακτῶν τῆς «QUESTION D'ORIENT,» αἱ περισπούδαστοι πολιτικαὶ ἐπιθεωρήσεις, αἱ πολλαχόθεν ἀλληλογραφίαι, τὰ βαρύτιμα ἄρθρα τῆς ἐφημερίδος ταύτης κτλ. δίδουσι τὸ ἐνδόσιμον νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θιάσου τῶν Σειρήνων τῆς Παρισίνης ἐφημεριδογραφίας ἀνέθορε διάθερμος τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος συνήγορος. Συνιστῶντες ὅθεν ἀπὸ καρδίας τὸ διακεκριμένον τοῦτο τῆς δημοσιογραφίας ὄργανον, ἱερὸν καθήκον ἐκπληροῦμεν πρὸς τε τὴν πατρίδα καὶ τὴν δημοσιότητα.

Αἱ συνδρομαὶ παρὰ τῷ Κ. Μ. Κανελοπούλῳ συντάκτῃ τῆς ἐφημερίδος INDEPENDANCE HELLENIQUE». Ἐν Ἀθήναις.

L'AME DES ENFANTS.

JOURNAL ILLUSTRÉ PARAISSANT LES 10, 20 ET 30 DE CHAQUE MOIS.
SOUS LA DIRECT. DE M.A. BALLOT, 28, RUE MONSIEUR-LE PRINCE PARIS.

Τὸ περιοδικὸν τοῦτο σύγγραμμα ὅπερ φέρει τὸν τίτλον «Ὁ Φίλος τῶν Παίδων» ἐκδίδεται εἰς Παρισίους τρίς τοῦ μηνὸς εἰς τεῦχος 16 σελίδων καὶ εἰς 8.ον Ἐκαστὸν τεῦχος ἐμπεριέχει 6 ἢ 8 εἰκονογραφίας γεγλυμμένας παρὰ τῶν διασημοτέρων καλλιτεχνῶν τῆς Γαλλίας καὶ καλύπτεται δι' ἐξωφύλλου.

Σκοπὸς τοῦ συγγράμματος εἶναι ἡ διὰ τῆς τέρψεως διδαγὴ τῶν παίδων καὶ ἡ διανοητικὴ αὐτῶν ἀνάπλασις κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀπὸ τῶν τακτικῶν των μελειῶν ἀναπαύσεως. Τὸ ἐπωφελέστατον τοῦτο καὶ διδακτικώτατον διὰ τὴν νεότητα σύγγραμμα, τοῦ ὁποίου τὸν ἀγαθὸν σκοπὸν δεικνύει ἡ ἀληθῶς εὐτελής καὶ ἐξαιρετικὴ αὐτοῦ τιμὴ, συσταίνομεν πρὸς οὗς ἐπιθυμοῦν νὰ δώσωσιν ὑγιᾶ καὶ σώφρονα ἀνατροφήν εἰς τὰ φίλτατα αὐτῶν τέκνα, χειραγωγοῦντες αὐτὰ συγχρόνως πρὸς ἐκμάθησιν μιᾶς τῶν μᾶλλον ἐν χρήσει εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν.

Ἡ ἔτησις αὐτοῦ συνδρομῆ ὠρίσται διὰ τε τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Ἑλλάδα 9 Φραγ. προπληρωτέα.

(Περὶ ἄλλων τινῶν Γαλλικῶν συγγραμμάτων εἰς τὸ προσεχές).

— Ἐξεδόθησαν ἐν Ἀθήναις τὰ φυλ. 1.ον 2.ον 3.ον καὶ 4.ον τοῦ δευτέρου τόμου τοῦ τερπνοῦ μυθιστορήματος «Ἡ Κόμησις Σαρνὺ», ἐξ ὧν τὸ 1.ον καὶ 3.ον κοσμοῦνται διὰ τῶν εἰκόνων τοῦ Βαλλὺ καὶ Μιραβῶ. Συσταίνομεν πρὸς τοὺς μυθιστορηματοφίλους τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅπερ καθ' ὅσον προβαίνει τοσοῦτω τερπνότερον ἀποκαθίσταται.

— Ἐνεκα ἐλλείψεως χάρτου καθυστέρησεν ἡ ἐκδοσις μέχρι τοῦδε. Τὰ καθυστεροῦντα φυλάδια ἐκδοθήσονται ἐκκληροδοτικῶς, καὶ οὕτω ἡ ἐκδοσις εἰς τὸ ἐξῆς ἔσται τακτικὴ.